

Xəbər
Tüstü
bacasından
evlərimizə
gələn
səssiz
əcəl
yazısı səh.15-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 29 yanvar 2019-cu il Çərşənbə axşamı № 21 (7191) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Prezidentdən şəhid ailələrinə böyük diqqət

Bütün şəhid ailələri birdefəlik müavinət alacaq; **İlham Əliyev:** "Bizim üçün ölkəmizin ərazi bütövlüyünün bərpası ən vacib məsələdir"

yazısı səh.3-də

Aztəminatlı ailələr mənzil sahibi olacaq-yeni qaydalar

yazısı səh.4-də

Cəmiyyətin ciddi problemi: "Hamı mənim kimi düşünsün..."

yazısı səh.7-də

Müxalifət 30 il öncəyə qayıdır? - politoloqdan tikanlı sözlər

yazısı səh.6-də

Güneydəki həbslərə Bakıdan və Vaşinqtondan niyə reaksiya yoxdur?

yazısı səh.12-də

Milyardları oğurlayan sabiq məmurların həbsdən yayınmasının "sirri"

yazısı səh.14-də

Əli Kərimli "döyər", yoxsa İlqar Məmmədov?

yazısı səh.5-də

Bakı-Gəncə-Bakı qatarının 1 ayı - nələr oldu...

yazısı səh.13-də

"İstefa və sair tələbləri bağırmaqla Qarabağ tələbini arxa plana keçirmək istəyirlər" - Akif Nağı

yazısı səh.10-də

İki achiq aksiyasının müqayisəsi - Mehman Hüseynov və achiqdan ölə Yegiazaryan

yazısı səh.12-də

Ermənistanın baş naziri çıxılmaz durumda

yazısı səh.11-də

AZƏRBAYCAN ERMƏNİSTANA QARŞI YENİ CƏBHƏ AÇIR

ABŞ-ın ölkəmizdəki sabiq, Gürcüstandakı indiki səfirindən prinsipial mövqe; Vaşinqton eyni sərtliyi erməni işğalçıları və separatçılarına da göstərsəydi; **politoloq:** "Müharibə tək cə səngərlərdə getmir..."

musavat.com
Togrul İsmayil

yazısı səh.8-də

Passiv deputatlar mandatsız qala bilərlər

Zahid Orucun müsahibəsindəki anons və xəbərdarlıq; günün tələblərinə cavab verməyən parlament üzvlərinə "əlvida" deyiləcək

yazısı səh.5-də

Pənah Hüseyn:
"İsa Qəmbərin yeri boş deyil və orada özü oturub"

yazısı səh.6-də

Elşad Musayev:
"AXH-nin gizli heç bir məqsədi, planı mövcud deyil"

yazısı səh.10-də

Əli Həsənov
"Qaçqınkom"-dakı xidməti avtomobili özü ilə aparıb

yazısı səh.4-də

Qarabağ əlilləri və şəhid ailələri üçün mənzillərin alınmasına 35 milyon manat ayrıldı

Prezident İlham Əliyev Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyünün, müstəqilliyinin və konstitusiyaya quruluşunun müdafiəsi ilə əlaqədar əlil olmuş şəxslərin və şəhid ailələrinin sosial-məişət şəraitinin yaxşılaşdırılmasına dair əlavə tədbirlər haqqında sərəncam imzalayıb.

Əhalinin sosial müdafiəsinin yaxşılaşdırılması ölkədə həyata keçirilən sosialyönümlü siyasətin əsas istiqamətlərindən biridir. Son illərdə ölkəmizdə əhalinin, xüsusilə Qarabağ müharibəsi əlillərinin və şəhid ailələrinin sosial müdafiəsinin daha da gücləndirilməsi, bu qəbildən olan insanların sağlamlıq, reabilitasiya və yaşayış şəraitinin yaxşılaşdırılması üçün mühüm tədbirlər həyata keçirilmişdir və bu istiqamətdə işlər uğurla davam etdirilir. 1997-2018-ci illər ərzində dövlət Qarabağ müharibəsi əlillərinə və şəhid ailələrinə 6500-dən çox mənzil vermişdir.

Sərəncamda qeyd edilir ki, Qarabağ müharibəsi əlilləri və şəhid ailələri üçün mənzillərin alınması məqsədilə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2019-cu il 15 yanvar tarixli 890 nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsində digər layihələr üzrə dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya xərcləri) üçün nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsü"nün 1.18.3-cü yarımbəndində göstərilən vəsaitin 35 milyon manatı Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinə ayrılıb.

Maliyyə Nazirliyinə sərəncamda göstərilən məbləğdə maliyyələşməni təmin etmək, Nazirlər Kabinetinə bu Sərəncamdan irəli gələn məsələləri həll etmək tapşırılır.

Konstitusiyaya Məhkəməsi Ali Məhkəmənin daha bir qərarını ləğv edib

Fərhad Abdullayevin sədrliyi ilə Azərbaycan Respublikası Konstitusiyaya Məhkəməsi Plenumunun konstitusiyaya məhkəmə icraatı qaydasında növbəti açıq məhkəmə iclası keçirilib.

Musavat.com

AZƏRTAC-a istinadən xəbər verir ki, iclasda Z.İsmixanovanın şikayəti üzrə Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin Mülki Kollegiyasının 2017-ci il 22 fevral tarixli qərarının Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına və qanunlarına uyğunluğunun yoxlanılmasına dair konstitusiyaya işinə baxılıb.

Konstitusiyaya Məhkəməsinin Plenumu iş üzrə hakim C.Qaracayevin məruzəsini, ərizəçinin nümayəndəsinin, müvəkkilinin çıxışlarını dinləyib, iş materiallarını araşdırıb müzakirə edərək qərar qəbul edib.

Qərara alınıb ki, Zərrə İsmixanovanın Rəhman Ələkbərova qarşı bağ evinə dair alqı-satqı müqaviləsinin etibarsız hesab edilərək çıxarışın ləğv olunması və əvvəlki qeydiyyatın bərpası tələbi barədə mülki iş üzrə Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin Mülki Kollegiyasının 2017-ci il 22 fevral tarixli qərarı Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 29-cu və 60-cı maddələrinə, Azərbaycan Respublikası Mülki Prosessual Məcəlləsinin 416-cı, 418.1-418.3-cü maddələrinə uyğun olmadığından qüvvədən düşmüş hesab edilsin. İş bu qərara uyğun olaraq Azərbaycan Respublikasının mülki prosessual qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş qaydada və müddətdə yenidən baxılıb.

Qərar dərc edildiyi gündən qüvvəyə minir, qətidir, heç bir orqan və ya şəxs tərəfindən ləğv oluna, dəyişdirilə, yaxud rəsmi təfsir edilə bilməz.

DİN-də kollegiya iclası keçirildi

Ramil Usubov: "2018-ci ildə polis əməkdaşlarına silahlı müqavimət göstərən 5 nəfər məhv edilib"

Ötən il mütəşəkkil cinayətkarlığa qarşı mübarizədə həyata keçirilmiş əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində 2277 cinayət törətmiş 869 cinayətkar qrup zərərsizləşdirilib, polis əməkdaşlarına silahlı müqavimət göstərən 5 nəfər məhv edilib.

Daxili İşlər Nazirliyindən Trend-ə verilən məlumata görə, bunu nazir Ramil Usubov 2018-ci ildə cinayətkarlığa mübarizənin, ictimai qaydanın qorunmasının və ictimai təhlükəsizliyin təmin edilməsinin yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunmuş geniş Kollegiya iclasında deyib.

R.Usubov bildirib ki, 2018-ci ildə əməliyyat-axtarış və istintaq fəaliyyətini həyata keçirən bütün dövlət orqanları üzrə 26.381 cinayət qeydə alınıb, onların 84,7 faizinin açılması təmin olunub.

Bu cinayətlərin 92,4 faizi daxili işlər və prokurorluq orqanlarının səlahiyyətləri çərçivəsində istintaq və təhqiqatı aparılan hüquqazidd əməllər olmaqla onların 89,7 faizini böyük ictimai təhlükə törətmiş illərdən bağlı qalmış 332 cinayətin açılması təmin edilib. Ağır və xüsusilə ağır cinayətlər 24,3, adam öldürməyə cəhdlər 3,1, qəsdən sağlamlığa ağır zərər vurmalar 16, mülkiyyət əleyhinə cinayətlər 7,7, o cümlədən quldurluqlar 4,8, avtonəqliyyat vasitələrinin qaçırılması 7, dələduz-

luqlar 28, habelə qrup halında törədilən cinayətlər 2,2, ailə münasibəti zəminində baş verənlər 4,5, yol-nəqliyyat hadisələrində ölənlər 3,7, xəsəret alanlar 0,5 faiz azalıb.

Peşəkarlıqla həyata keçirilmiş əməliyyat-istintaq tədbirləri nəticəsində cinayətlərin ağır və xüsusilə ağır növlərinin açılması 4,4, şəxsiyyət əleyhinə cinayətlərin açılması 0,8, o cümlədən adam öldürməyə cəhdlərin açılması 2,7, mülkiyyət əleyhinə cinayətlərdən olan dələduzluqların açılması 3,1, soyğunçuluqların açılması 1,3, quldurluqların açılması 0,7, hədə-qorxu ilə tələb etmələrin açılması 2,4, avtonəqliyyat vasitələrinin qaçırılmasının açılması 6,2, habelə xuliqanlıqların açılması 2,5 faiz yaxşılaşıb. Prokurorluq orqanları ilə birgə keçmiş illərdən bağlı qalmış 332 cinayətin açılması təmin edilib.

Ümumən, polisin əsas funksiyalarından olan cinayətlərin açılması 85,5 faiz təşkil edib. Məhkəmə, istintaq və təhqiqat orqanlarının əməkdaşlığına 7, dələduz-

müqayisə edilən dövrə nisbətə 11 faiz çox təqsirləndirilən şəxs tutulub. Bütövlükdə, axtarış işinin nəticələri 3,1 faiz yaxşılaşaraq 74,5 faiz təşkil edib.

Transmilli mütəşəkkil cinayətlərdən olan narkotrafikə qarşı həyata keçirilən tədbirlərlə qeyri-leqal dövriyyədən 1 ton 136 kiloqram narkotik vasitə çıxarılıb, 45 cinayətkar qrup zərərsizləşdirilib.

R.Usubov bildirib ki, ümumi çəkisi 138 tona yaxın narkotik tərkibli bitki yığılaraq yaşıllıq kütlə halında məhv edilib.

Nazir qeyd edib ki, insan alverinin və bu cinayətin qurbanlarının müəyyən edilməsi üzrə Milli Fəaliyyət Planı əsasında görülən işlər də ardıcıl olub. Nəticədə 144 insan alveri və 4 məcburi əmək cinayəti müəyyən edilib, 28 nəfərdən ibarət 13 cinayətkar qrup zərərsizləşdirilib, bu cinayətlərin qurbanı olmuş 98 şəxsin cəmiyyətdə reintegrasiyası təmin edilib.

Məruzədə yol-nəqliyyat hadisələrinin dinamikasında, qəzalarda ölənlər və xəsarət alanların sayında artıq altıncı ildir ki, nəzərəçarpan azalmayaraq müşahidə olunduğu nəzərə çatdırılıb.

Azərbaycan-Almaniya yüksək səviyyəli İşçi Qrupunun 8-ci iclası Bakıda keçiriləcək

Yanvarın 31-də Bakıda Azərbaycan-Almaniya yüksək səviyyəli İşçi Qrupunun 8-ci iclası keçiriləcək. İqtisadiyyat Nazirliyindən Trend-ə verilən məlumata görə, iclasda Azərbaycan və Almaniya arasında iqtisadi-ticarət əlaqələrinin mövcud vəziyyəti, İşçi Qrupunun 7-ci iclasından ötən dövrdə görülmüş işlər, qarşıdakı dövr üçün iqtisadi sahədə əməkdaşlığın genişləndirilməsi və digər məsələlər müzakirə olunacaq.

Qeyd edək ki, növbəlilik prinsipi ilə hər iki ölkədə keçir-

rilen İşçi Qrupunun sonuncu - 7-ci iclası 2017-ci ilin noyabr ayında Almaniyanın paytaxtı Berlinlə keçirilib.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!
Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

Gürcüstanda grip virusuna yoluxma halları azalır

Gürcüstanda grip virusuna yoluxma halları azalır. Bu barədə Gürcüstanın Xəstəliklərə Nəzarət və İctimai Sağlamlıq Milli Mərkəzindən bildirilib.

Son məlumatlara əsasən, ölkədə 100 min sakinə 249 yoluxma halı düşür: "Ötən həftə bu göstərici 251 olub. Builki qrip mövsümündə virusun ən çox yayılma dövrü ötən ilin sonuncu həftəsinin axırında qeydə alınıb - 100 min sakinə 276 yoluxma halı. Yoluxma halları bu ilin ilk dövrü həftəsində azalmağa başlayıb".

Qeyd edək ki, Gürcüstanda bu günə qədər qrip virusundan 20 nəfər ölüb. Onların 19 nəfərinin "donuz qripi" adlandırılan A (H1N1) virusundan ölməsi laboratoriya şəraitində təsdiq olunub. (Report)

Yasamalda cibgiriş edən şəxs tutuldu

Yasamal Rayon Polis İdarəsi 29-cu Polis Şöbəsinə müraciət edən paytaxt sakini olan bir qadın Ə.Əhmədov küçəsi 8 ünvanında yerləşən paltar mağazasının qarşısında tanınmadığı şəxsin onun içərisində 1800 manat olan əl çantasını oğurladığı barədə məlumat verib.

DİN Mətbuat Xidmətindən Trend-ə verilən məlumata görə, Yasamal RPI və 29-cu PŞ əməkdaşlarının həyata keçirdikləri əməliyyat-axtarış tədbiri nəticəsində qeyd edilən cinayəti törətməkdə şübhəli bilinən Masallı rayon sakini Emin Məmmədov saxlanılıb. Onun ətrafında aparılan tədbirlər zamanı paytaxt sakinləri Şamaxal Zülfiqarovun cibindən 983 manat, Bəhrüz Qasimovun cibindən 1130 manat və daha bir qadının çantasından isə 440 manat oğurladığı məlum olub.

Qeyd olunan faktlarla bağlı Yasamal Rayon Polis İdarəsinin İstintaq Şöbəsinə cinayət işi başlanılıb. Polis əməkdaşları E.Məmmədovun digər analogi cinayətlərdə iştirak etdiyini də istisna etmirlər. Onun əməllərindən zərərçəkən başqa vətəndaşlar varsa, bu barədə Daxili İşlər Nazirliyinin "102" Zəng Mərkəzinə, Yasamal RPI və 29-cu PŞ-nə müraciət edə bilərlər.

Dünən prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Prezident Sarayında Şəhid ailələri ilə görüşüblər.

Görüşdə şəhid ailələrinin nümayəndələrinə dərin hörmətini ifadə edən prezident şəhidlərimizə Allahdan rəhmət diləyib, onların torpaq, Vətən uğrunda həlak olaraq şəhidlik zirvəsinə yüksəldiyini deyib.

Bu gün Azərbaycanın güclü hərbi potensialı, dünyadakı nüfuzu, artan imkanları sayəsində danışıqlar prosesində mövqelərimizin kifayət qədər gücləndiyini deyən prezident İlham Əliyev vurğulayıb ki, bizim üçün ölkəmizin ərazi bütövlüyünün bərpası ən vacib məsələdir və münaqişə ilə bağlı qəbul olunan çoxsaylı qətnamələr ölkəmizin ərazi bütövlüyünə beynəlxalq dəstəyi təmin edib. "Azərbaycan xalqı və dövləti heç vaxt bu işgalla barışmayacaq" - deyən dövlət başçısı son illərdə ordu quruculuğu istiqamətində böyük işlərin görüldüyünü bildirib, müharibədən əziyyət çəkən insanların qayğı ilə əhatə olunduğunu deyib. Son illərdə məcburi köçkünlər üçün 100-dən çox qəsəbənin tikildiyini, bu kateqoriyadan olan insanlara yeni mənzillərin verildiyini və bu prosesin bu il də davam etdiriləcəyini deyən prezident şəhid ailələrinin də ev və avtomobillərlə təmin edildiyini diqqətə çatdırıb.

Keçən il prezident seçildikdən sonra ilk fərmanının şəhid ailələrinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi ilə bağlı olduğunu deyən dövlət başçısı bu fərmanla 10 minə yaxın şəhid ailəsinə 11 min manat məbləğində birdeflik ödəmələrin verilməsinin nəzərdə tutulduğunu bildi-

Prezidentdən şəhid hərbi qulluqçularla bağlı yeni fərman

Dövlət başçısı şəhid ailələri ilə görüşdü; **İlham Əliyev**: "Bizim üçün ölkəmizin ərazi bütövlüyünün bərpası ən vacib məsələdir"

nunla bağlı ciddi işlər aparılırdı. Ötən ilin aprelində prezident fərman imzaladı və proses başladı. Lakin bəzi aşağı məbləğ alanlar, şəhid polisler kənarda qalmışdı. Yeni fərmanı al-qışlayırıq".

İş olan yerdə nöqsanların qaçılmaz olduğunu deyən R.Kərimoğlunun sözlərinə görə, prosesdə meydana çıxan neqativ hallar müxtəlif yerli qurumlarla bağlıdır: "Düzdür, prosesə rəhbərliyi Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi edir, lakin meydana çıxan çətinliklərin böyük əksəriyyəti bu qurumdan asılı deyildi. Siyahıları tərtib edib ora verən qurumlar bir sıra səhvlərə yol verirdilər, lakin icraçı olduğuna görə hamı bu nazirliyin üstünə düşürdü. İnşallah, növbəti mərhələdə belə çətinliklər meydana çıxmıyacaq".

Birlik nümayəndəsi hesab edir ki, növbəti addım Qarabağ müharibəsində sağlamlığını itirmiş qazilərə icbari sığorta ödənişinin verilməsi olacaq: "Bu iki məsələ birlikdə qaldırılmışdı. Hökumət nümayəndələri tələb olunan vəsaitin çox olduğunu dedikdə, Qarabağ Qaziləri Birliyi, Etimad Əsədov təklif etdilər ki, ilk növbədə şəhidlər üçün ödəniş olunsun, sonra qazilərə edilsin".

Vətən Müharibəsi Əlilləri İctimai Birliyinin sədri, 1-ci qrup Qarabağ müharibəsi qazisi Firudin Məmmədov prezidentin yeni fərmanını çox müsbət addım hesab etdiyini deyir: "Biz bu məsələni 2012-2013-cü illərdə qaldırmışdıq. İş Konstitusiyaya Məhkəməsinə qədər gedib çıxmışdı. Biz davamlı olaraq prezidentə müraciətlər ünvanlayırdıq. Çox təşəkkür edirik, Ali Baş Komandan bir fərmanla problemi həll etdi. Xırda bir problem qalmışdı ki, vaxtla

Firudin Məmmədov: "Çox təşəkkür edirik, Ali Baş Komandan bir fərmanla problemi həll etdi"

rib, artıq bu prosesin başladığını və 3 mindən çox şəhid ailəsinin vəsaiti aldığını qeyd edib. Dövlət başçısı vaxtla müavinəti almış ailələrlə bağlı araşdırmaların aparıldığını, onların aldığı vəsaitin bu günün məzənnəsi ilə uyğunsuzluq təşkil etdiyini nəzərə alaraq yeni fərman imzaladığını və bu fərmana əsasən 11 min manat alacaq vətəndaşların sayının artdığını bildirib.

Prezidentin yeni fərmanına əsasən birdeflik ödəmə həqiqi hərbi xidmətdə (toplanışda) olduğu zaman həlak olması, ölüməsi və ya xəbərsiz itkin düşdü-yünə görə ölmüş elan edilməsi ilə əlaqədar bərəsində sığorta ödənişinin verilməsinə dair qanuni qüvvəyə minmiş məhkəmə aktı olmayan, habelə 11000

manat məbləğində (qanunvericiliklə müəyyən edilmiş məcburi ödənişlər nəzərə alınmaqla) sığorta ödənişi almamış hərbi qulluqçuların və daxili işlər orqanları əməkdaşlarının vərəsələrinə verilecək.

Fərmanla Daxili İşlər Nazirliyinə 1997-ci il avqustun 2-dək Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyü uğrunda həlak olmuş, ölmüş və hərbi əməliyyatlarla əlaqədar xəbərsiz itkin düşdü-yünə görə ölmüş elan edilmiş daxili işlər orqanları əməkdaşlarının siyahısını fevralın 15-dək Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinə təqdim etmək tapşırılır.

Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyindən "Yeni

Müsavət"a verilən məlumata görə, prezidentin bu gün (28 yanvar - D.S.) imzaladığı fərmanla Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyü uğrunda 1997-ci ilin avqust ayının 2-dək şəhid olmuş əlavə 2725 şəhidin (o cümlədən 11000 manatdan az sığorta ödənişi almış 2264 şəhid hərbi qulluqçunun və 461 şəhid polis) vərəsələrinə də birdeflik ödəmənin verilməsi tapşırılıb. Yeni fərmanla birdeflik ödəmənin verilməsi prosesi artıq 12268 şəhidin vərəsələrinə əhatə edir və bu məqsədlər üçün ümumilikdə 135 milyon manat vəsait nəzərdə tutulur.

"Azərbaycan Respublikası Prezidentinin mühüm sosial əhəmiyyət kəsb edən və şəhid ailələrinə böyük diqqət və qayğıının növbəti təcəssümü olan 28 yanvar 2019-cu il tarixli fərmanı yüksək səviyyədə icra ediləcəkdir".

Onu da qeyd edək ki, ötən dövrdə 3100 şəhid hərbi qulluqçunun 4200-ə qədər vərəsəsinə birdeflik ödəmə həyata keçirilib, bu istiqamət üzrə 34 milyon manat vəsait ödənilib. Hazırda 6444 şəhidin vərəsələrinə ödənişlər davam etməkdədir.

Qarabağ Qaziləri Birliyinin nümayəndəsi Rey Kərimoğlu-

nun "Yeni Müsavat"a dediyinə görə, prezidentin birinci fərmanından sonra bir sıra şəhid ailələri ilə bağlı problemlər yaranmışdı: "Elə vərəsələr var ki, birdeflik sığorta ödənişi olaraq cüzi məbləğ almışdılar, elələri vardı almamışdılar. Bununla bağlı müəyyən problemlər yaranmışdı. Çox şükür ki, bu problemlər həllini tapdı. Şəhid olmuş hərbi qulluqçulara birdeflik sığorta ödənişinin verilməsi ilə bağlı məsələ 4-5 il idi müzakirə olunurdu. Rəhmətlik Etimad Əsədov, Şəhid Ailələri Cəmiyyətinin sədri Almaz Zeynalova, Firudin Məmmədov bu-

cüzi bir məbləğ alan şəhid yaxınlarına da 11 min manat verilməliydi. Prezidentin son fərmanı bu problemi də həll edir".

Birlik rəhbəri şəhid hərbi qulluqçulardan sonra Qarabağ qaziləri üçün də sığorta ödənişinin verilməsinə başlanacağına ümid edir: "Biz Qarabağ qaziləri üçün də sığorta ödənişini təklif etmişdik. İndi inanırıq ki, cənab prezident Qarabağ qazilərinin sığorta haqqının ödənilməsi istiqamətində də öz sözünü deyəcək".

□ **Dünya SAKIT, "Yeni Müsavat"**

Əli Həsənov "Qaçqınkom"dakı xidməti avtomobili özü ilə aparıb

Qurum Rövşən Rzayevin niyə yeni avtomobil aldığına aydınlıq gətirdi

Bu günlərdə sosial şəbəkələrdə dövlət qurumlarının aldığı xidməti avtomobillərlə bağlı geniş müzakirələr aparılır. Belə qurumlardan biri də Qaçqın və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsidir. Sosial şəbəkə istifadəçiləri dövlət satınalmalarına dair reyestr məlumatlarına istinadən komitənin sədri Rövşən Rzayevin özünə bahalı xidməti avtomobil aldığı bildirilir.

Reyestr məlumatlarından aydın olur ki, komitə 180 min manata yaxın dəyəri olan "BMW 740 Lİ" avtomobilini əldə edib. Ötən ilin aprel seçkilərindən sonra komitə sədri təyin olunan və rəhbərlik etdiyi qurumda ciddi dəyişikliklərə nail olan R.Rzayevin belə bahalı avtomobil alması sosial şəbəkə istifadəçiləri tərəfindən mənfi qarşılanıb. Komitənin ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə "Yeni Müsavat"a verilən məlumatda bildirilir ki, son günlər bəzi elektron kütləvi informasiya vasitələri Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi sədrinin xidməti avtomobili ilə əlaqədar məlumat yayaraq, ictimaiyyətdə yanlış təsəvvür yaratmağa cəhd göstərirlər: "Bununla əlaqədar olaraq bildirik ki, ötən il dövlət başçısının apardığı struktur islahatları və mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarına rəhbərlərin təyinatı çərçivəsində baş nazirin müavininin eyni zamanda Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədrinin səlahiyyətlərini yerinə yetirməsinə xitam verilmiş, Dövlət Komitəsinə yeni sədr təyin edilmişdir. Bu zaman xidməti avtomobilin baş nazirin müavininin istifadəsində qalması və yeni təyin edilmiş sədrin xidməti avtomobilə təmin olunmasına zərurət yaranması nəzərə alınaraq, yeni avtonəqliyyat vasitəsinin alınması üçün Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyi tərəfindən mövcud qaydada dövlət vəsaiti ayrılmışdır. Xidməti avtomobilin alınması mövcud qanunvericilik əsasında həyata keçirilmişdir".

Alınan avtomobilin markasına gəlinə, şöbədən bildirildiyinə görə, xidməti avtomobilin markası seçilərkən onun respublikanın mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının istifadəsində olan avtonəqliyyat vasitələrinin markasına uyğunluğu əsas götürülüb.

Onu da qeyd edək ki, ölkə prezidentinin struktur dəyişiklikləri ilə bağlı son fərmanla Nazirlər Kabinetinə üç ay müddətində mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanlarında, dövlət adından yaradılan publik hüquqi şəxslərdə və səhmlərinin (paylarının) nəzarət zərfi dövlətə məxsus olan hüquqi şəxslərdə xidməti nəqliyyat vasitələri ilə təmin edilmiş vəzifələrin siyahısını prezidentlə razılaşdırmaqla müəyyən etmək tapşırılır. Sənədə əsasən müəyyən olunacaq siyahıdan kənar qalan vəzifələrdə işləyən şəxslərə xidmət edən xidməti nəqliyyat vasitələrinin mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanlarının, dövlət adından yaradılan publik hüquqi şəxslərin və səhmlərinin (paylarının) nəzarət zərfi dövlətə məxsus olan hüquqi şəxslərin balanslarından çıxarılaraq özəlləşdirilməsi üçün Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsinə təqdim ediləcək və nəticə barədə prezidentə məlumat verəcək.

Xatırladaq ki, 2011-ci ildə Nazirlər Kabineti "Azərbaycan Respublikasında dövlət büdcəsindən maliyyələşən idarə, müəssisə və təşkilatlarda nəqliyyat vasitələrindən istifadə qaydalarının təkmilləşdirilməsi haqqında" qərar qəbul edib. Qərarla hər bir dövlət qurumu üzrə xidməti avtomobillərin sayı, hər avtomobil üzrə aylıq yürüş həddi, ona sərf olunacaq yanacaqın həcmi müəyyənləşib. Qərardan aydın olur ki, "Qaçqınkom"un 8 xidməti avtomobili olmalıdır. Bunun 5-i mərkəzi aparatın, 3-ü isə yerli strukturlarıdır.

Maraqlıdır ki, qərarla Nazirlər Kabinetinin özünün olduğu xidməti avtomobillərə dair məlumat əksini tapmayıb. Bu baxımdan, baş nazirin müavini Əli Həsənova qurumdan xidməti avtomobil verilib-verilmədiyini müəyyənləşdirmək mümkün deyil. Eyni zamanda baş nazir müavininin "Qaçqınkom"a məxsus xidməti avtomobili özü ilə aparmasının nə dərəcədə qanuni olduğu da suallardan biridir.

□ **DÜNYA,**
"Yeni Müsavat"

Xəbər verdiyimiz kimi, satmaq öhdəliyi ilə kirayə mexanizminin tətbiqi ilk növbədə həm ilkin ödənişi olmayan, həm də gəlir səviyyəsi ipoteka kreditinin götürülməsi üçün kifayət etməyən vətəndaşların öz mənzil şəraitlərini yaxşılaşdırmasına imkan yaradacaq. Artıq İpoteka və Kredit Zəmanət Fondu tərəfindən mənzillərin əldə edilməsinin şərtləri açıqlanıb. Belə ki, prezidentin 2019-cu il 25 yanvar tarixli Fərmanı ilə "Azərbaycan Respublikası İpoteka və Kredit Zəmanət Fondunun yaşayış sahələrini satmaq öhdəliyi ilə kirayəyə verməsi Qaydası" təsdiq edilmişdir.

Fondun "Yeni Müsavat"a verilən məlumatına görə, təsdiq edilmiş qayda İpoteka və Kredit Zəmanət Fondu tərəfindən yaşayış sahələrinin satmaq öhdəliyi ilə kirayəyə verilməsi ilə bağlı müvafiq mexanizmin yaradılmasını nəzərdə tutur.

imkanı çatsa, dəyərini tam ödəməklə kirayədə qaldığı mənzili öz mülkiyyətinə çevirə bilər".

İqtisadçı alimin sözlərinə görə, İpoteka və Kredit Zəmanət Fondu ilə vətəndaş arasında icarə müqaviləsi bağlandıqdan sonra kirayəçi aylıq kirayə haqqının ən azı 12 mislini ödəməyə borcludur: "Yalnız bundan sonra "Daşınmaz əmlakın dövlət reyestrində haqqında" Qanuna uyğun olaraq yaşayış sahəsi üzərində kirayəçinin kirayə hüququ dövlət qeydiyyatına alınacaq. Başqa bir öhdəlik isə yaşayış sahəsinin sığortalanması ilə bağlı olacaq. Bu zaman mənzilin dəyəri müstəqil qiymətləndiricinin müəyyən etdiyi bazar qiymətindən az olmaq şərti ilə qəbul edilir. Müqavilədə tərəflər arasında sığorta haqqının bölgüsü də öz əksini tapacaq. Kirayə verənin yazılı razılığı ilə kirayə müddətində - ancaq kirayə müqaviləsi bağlanan gündən 3 ildən tez olmayaraq - kirayəçinin kirayə müqaviləsi üzrə öz hüquq və vəzifələri

Azərbaycanlı ailələr mənzil sahibi olacaq-yeni qaydalar

Satmaq öhdəliyi ilə kirayə mexanizminin tətbiqi ilkin ödənişi olmayan, ipoteka kreditini götürə bilməyən vətəndaşlara bu imkanı yaradır

Mexanizm çərçivəsində fond tərəfindən müvafiq yaşayış sahələrinin ölkə vətəndaşlarına satmaq öhdəliyi ilə uzunmüddətli kirayəyə verilməsi həyata keçiriləcək. Kirayə müddətində vətəndaşın mənzil üzərində kirayə hüququ daşınmaz əmlakın dövlət reyestrində qeydə alınacaq və mənzildən istifadə ilə bağlı aylıq ödənişlər tam ödənilmədən sonra mənzil kirayəçinin mülkiyyətinə keçəcək. Fond tərəfindən vətəndaşlara mənzillər tam təmirli, elektrik enerjisi, qaz və su ilə tam təchiz olunub, istifadə üçün yararlı vəziyyətdə kirayəyə verilməklə. Mənzillərin kirayə verilməsi ilə bağlı bir neçə şərt var. Belə ki, kirayəçi Azərbaycan Respublikasının vətəndaşı olmalıdır, müraciət tarixinə kirayəçinin vaxtı keçmiş öhdəlikləri olmamalıdır, kirayə müqaviləsi 3 ildən 25 ilədək bağlanıla bilər, kirayə müqaviləsi bağlandıqda kirayəçi aylıq ödənişin ən azı 12 mislini qabaqcadan ödəməlidir, kirayəyə verilən mənzil sığortalanmalıdır. Qeyd edək ki, sığorta fondun xərcləri hesabına aparılacaq.

Qaydanın tələblərinə əsasən kirayə müqaviləsi bağlandıqdan sonra aylıq qiymətinin tam ödənişi 3 ildən tez həyata keçirilməməlidir. Lakin sonrakı dövrdə mənzilin altı qiymətini vaxtından qabaq ödəyən vətəndaşlar üçün fond tərəfindən sonra mənzil kirayəçinin mülkiyyətinə keçirilməsi nəzərdə tutulur.

Mexanizm çərçivəsində müəyyən müddət kirayədə qalıb, sonradan yaşayış yerini dəyişən vətəndaşların hüquqlarının müdafiəsi də nəzərdə tutulub. Belə ki, qaydaya əsasən fondun yazılı razılığı ilə kirayə müddətində (kirayə müqaviləsi bağlanan gündən 3 ildən tez olmayaraq) vətəndaşın kirayə müqaviləsi üzrə öz hüquq və vəzifələrini başqa şəxsə ötürə bilməsi mümkündür. Kirayə müddəti ərzində kirayə vətəndaşının vəfat etdikdə isə kirayə müqaviləsi üzrə hüquqlar kirayəçinin vərəsələrinə keçir. Mexanizm çərçivəsində müraciətlərin növbəlilik əsasında elektron sistem vasitəsilə qəbulu nəzərdə tutulur.

Mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a danışan sabiq maliyyə naziri Fikrət Yusifov bildirdi ki, bu, əhalinin sosial problemlərinin həlli istiqamətində yeni bir addım oldu: "Prezidentin bu addımı mənzilə tələbatı olan, lakin mənzil almaq üçün şəxsi vəsaiti çatışmayan vətəndaşlar üçün müqabil şərtlər çərçivəsində mənzil əldə etmək imkanları ya-

ranır. Yaşayış sahələrinin əhaliyə kirayəyə verilməklə sonradan onlara satılması - yeni bu yolla həmin mənzillərin vətəndaşların mülkiyyətinə çevrilməsi üzrə bütün maliyyə məsələlərinin və texniki məsələlərin həlli "Azərbaycan Respublikası İpoteka və Kredit Zəmanət Fondu"na həvalə olunur.

Prezidentin imzaladığı fərmanla İpoteka və Kredit Zəmanət Fondunun yaşayış sahələrini satmaq öhdəliyi ilə kirayəyə verməsi qaydaları da təsdiq olunub. Qaydalara əsasən, yaşayış sahəsinin almaq üçün vətəndaşlar ilk öncə İpoteka və Kredit Zəmanət Fondu ilə notariat qaydada təsdiqlənmiş kirayə müqaviləsi bağlamalıdır. Bu müqavilənin müddəti 3 ildən 25 ilədək ola bilər. Bağlanmış kirayə müqaviləsində yaşayış sahəsinin kirayə verilməsindən başlayaraq, sonradan onun vətəndaşın mülkiyyətinə keçməsinə dair bütün şərtlər öz əksini tapacaq. Üç ildən 25 ilə qədər müddət üçün bağlanacaq bu müqavilədə vətəndaş sonradan dəyərini tam ödəməklə onun mülkiyyətinə verilmək mənzili 3 ildən tez əldə edə bilməz. Yeni bütün hallarda mənzil 3 il kirayədə qalmalıdır. Bu müddət bitdikdən sonra vətəndaş istəyə və təbii ki, buna maliyyə

ni başqa şəxsə ötürə bilməsi mümkün ola bilər".

F.Yusifov onu da vurğuladı ki, kirayə müqaviləsi qüvvədə olduğu müddətdə yaşayış sahəsinin saxlanılması üzrə kommunal xərcləri və digər məcburi ödənişləri kirayəçi ödəyir: "Kirayəçi kirayə müqaviləsi üzrə aylıq qiymətini tam ödədikdə və yaşayış sahəsi kirayəçinin mülkiyyətinə keçdikdə, kirayə müqaviləsi üzrə kirayə hüquq münasibətlərinə xitam verilir. Kirayəçi İpoteka və Kredit Zəmanət Fondunu 30 gün əvvəldən xəbərdar etməklə, kirayə müqaviləsinə birtərəfli qaydada vaxtından əvvəl xitam verə bilər. Kirayəçi yaşayış sahəsinin istifadəsi ilə bağlı müqavilədə nəzərdə tutulmuş öhdəlikləri pozduqda - yeni kirayə müqaviləsi qüvvədə olduğu müddətdə yaşayış sahəsinin saxlanması üzrə kommunal xərcləri və digər məcburi ödənişləri habelə aylıq kirayə haqqını 60 gün və daha çox müddətə ödəmədikdə fond kirayə müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam verə bilər. Kirayəçi kirayə hüququnu başqa şəxsə ötürməklə barədə fonda müraciət etdikdə, bu müddət 30 günə qədər uzadıla bilər".

□ **Nərgiz LİFTİYEV,**
"Yeni Müsavat"

Milli Məclisin deputatı Zahid Oruc "Yeni Müsavat"a müsahibəsində aktiv olmayan, hakimiyyətə qarşı hücumlara reaksiya verməyib susqunluq nümayiş etdirən deputatları tənqid edib. O bildirib ki, indiki zamanda siyasi və ideoloji işin intensivliyi bir-bəş qat artırılmalıdır.

Onun sözlərinə görə, ağır artilleriyani işə salmaq elan olunmuş kursun uğurunu təmin etməyin mühüm şərtlərindən biridir: "Neçə deyərler, korrupsiya və bürokratiyanın ləğvi üçün dövlət başçısının xalqa aralarında formalaşmış möhkəm bağların hər biri bizə görə qiymətli olmalıdır. Ondan ötrü mən deyirəm ki, parlament seçkilərinin tarixi deyil, gələcək tərkibi əhəmiyyətli müzakirələr mövzusu".

Zahid Orucun bununla hakim partiyanın deputatlığa namizədlər siyahısı ilə deputat mandatı qazanan, özünü hakimiyyətə önlü elan edən, lakin "danışmaq qızıldır" yanaşması ilə davranan Milli Məclis üzvlərini nəzərdə tutduğu bellidir. Siyasi analitiklər hesab edir ki, əslində Z.Oruc bu fikirlərlə yaxasını kənarında tutmaq taktikası seçən, heç bir ictimai müzakirələrə qatılmayan, mediadan qaçan, hakimiyyətin siyasətinin müdafiəsi istiqamətində fəaliyyəti olmayan deputatlara iqtidarda münasibətin necə olacağını anonsunu vermiş olub. Deputatın sözlərindən belə qənaətə gəlmək olar ki, yoxluğu ilə varlığı bilinməyən deputatlar növbəti seçkilərdə YAP-ın namizədlər siyahısına daxil edilməyəcəklər.

Qeyd edək ki, hazırda fəaliyyətdə olan V çağırış Milli Məclisə seçkilər 2015-ci il noyabrın 1-də olub. Həmin seçkilərdə 125 deputat mandatından 71-ni hakim Yeni Azərbaycan Partiyasının siyahısındakı namizədlər əldə edib. Bütöv Azərbaycan Xalq Cəbhəsi Partiyası, Azərbaycan Demokratik İslahatlar Partiyası,

Passiv deputatlar mandatsız qala bilər

Zahid Orucun müsahibəsindəki anons və xəbərdarlıq; günün tələblərinə cavab verməyən parlament üzvlərinə "əlvada" deyiləcək

Böyük Quruluş Partiyası, Milli Dirçəliş Hərəkatı Partiyası, Azərbaycan Sosial Demokrat Partiyası, Ana Vətən Partiyası, Azərbaycan Sosial Rifah Partiyası, Vəhdət Partiyası, Vətəndaş Birliyi Partiyası və Azərbaycan Demokratik Maarifçilik Partiyası parlamentdə bir deputatla, Vətəndaş Həmrəyliyi Partiyası iki deputatla təmsilçilik hüququ qazanıb. 42 mandata isə bitərəf adlanan namizədlər sahibləniblər. Nəticələri ləğv edilən 90 sayılı Ağdaş seçki dairəsində 2016-cı il

iyunun 18-də keçirilən təkrar seçkilərdə isə YAP-ın namizədi, partiyanın rayon təşkilatının sədri Cavid Osmanov deputat mandatı əldə edib. Bununla da YAP-ın deputatlarının sayı 72-yə çatıb. 2018-ci ilin aprelinde keçirilən növbədənəkar prezident seçkilərindən sonra prezident İlham Əliyevin imzaladığı sərəncamlarla 4 nəfər deputat Nazirlər Kabinetinin yeni tərkibində yer alıb. Qanunvericiliyin tələbinə görə, həmin şəxslərin deputat mandatına xitam verilib. Bundan başqa,

Milli Məclisdə 2 yer də boş qalıb. Belə ki, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyeva birinci vitse-prezident təyin olunduqdan sonra onun deputat fəaliyyətinə xitam verilib.

Milli Məclisin daha bir YAP-çı deputatı Astan Şahverdiyev isə vəfat edib. Bu səbəbdən Milli Məclisdə ümumiyyətlə 125 deputatdan yalnız 119-u təmsil olunur. Hakim partiyanın deputatlarının hazırkı sayı isə 68 nəfərdir. Sözügedən 68 deputatdan, eləcə də bitərəf adlanan 40 deputatdan ictimai-siyasi aktivliyinə, baş verən hadisələrə reaksiyasına görə 10-15 nəfəri seçilir. Cəmiyyətə həmin 10-15 deputatın adı, siması bellidir. Bu isə o deməkdir ki, hakimiyyətin dəstəyi ilə mandat sahibi olanların təxminən 10 faizi deputat kimi aktivdir və günün tələblərinə cavab verə bilirlər. Zahid Oruc da yerdə qalan 90 faizi fəaliyyətə çağırıb. Eyni zamanda onlara xatırlatmış olub ki, belə davam etsə, gələcək seçkidə deputat ola bilməyəcəklər.

□ Etibar SEYİDAĞA, "Yeni Müsavat"

Bələdiyyə Rəsulzadənin barelyefi ilə bağlı iradlara münasibət bildirib

Abseron rayonunun Novxanı qəsəbəsi bələdiyyəsinin sədri Şahin Tağıyev görkəmli dövlət xadimi Mehəmməd Əmin Rəsulzadənin barelyefi ilə bağlı iradlara münasibət bildirib.

O, "Report"a açıqlamasında bu məsələnin mübahisəli olduğunu qeyd edib: "Yeni barelyef hazırlanarkən bir neçə nəfərle məsləhətləşmişik. Bir neçə mənəbdən dəqiqləşmə apardım, hərə bir söz dedim. Biri dedi ki, "Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin qurucusu", digəri isə "Azərbaycan Demokratik Cümhuriyyətinin qurucusu" ifadəsi olmalıdır dedi. Başqa bir nəfər də dedi ki, "Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin banilərindən biri" ifadəsi daha doğrudur. Ona görə də bu mövzu mübahisəlidir. Mehəmməd Əmin Rəsulzadəni tanımayan insan yoxdur. Hamı bilir ki, bu şəxs kimdir... Mübahisələrə son qoymaq üçün barelyefdə yalnız "Mehəmməd Əmin Rəsulzadə 1884-cü ildə bu evdə anadan olmuşdur" ifadəsi yazıldı. Əlavə nəşə yazılsaydı, yenə mübahisə yaranacaqdı. Rəsulzadənin çox titulu var, onun hamısını barelyefə sığdırmaq olmaz axı..."

Ş.Tağıyev deyib ki, Mehəmməd Əmin Rəsulzadə ilə bağlı məlumat əvvəlki barelyefdə də səhv olub: "Oğurlanan barelyefdə də yanlış yazılmışdı. Həmin barelyefdə "Azərbaycan Demokratik Cümhuriyyətinin rəhbəri, Milli Müsavat Partiyasının yaradıcısı" qeyd olunmuşdu. Belə deyil axı. Guya əvvəl gəlib baxmışdılar ki, yalnız və ya doğru yazılıb? Bəlkə oğurlanmasaydı, müzakirə olunmayacaqdı... O barelyef AXC-Müsavat cütünü hakimiyyətdə olarkən qoyulmuşdu".

Xatırladaq ki, Daxili İşlər Nazirliyi (DİN) Mehəmməd Əmin Rəsulzadənin Novxanı qəsəbəsində yerləşən barelyefinin oğurlanması ilə bağlı məlumat yayıb. Bildirilib ki, yanvarın 15-də Abseron rayon, Novxanı kəndində yerləşən körpələr evindən rayon polis idarəsinə müraciət edilərək uşaq bağçasının inzibati binasının divanına asılmış M.Ə.Rəsulzadənin barelyefinin naməlum şəraitdə oğurlandığı bildirilib.

Hadisə yerinə baxış keçirilib və zəruri araşdırmalar aparılıb. Həyata keçirilən əməliyyat-axtarış tədbiri nəticəsində oğurluq hadisəsinə törəmələrin şəxsiyyəti müəyyən edilib və qeyd edilən cinayəti törətməkdə şübhəli bilinənlərdən 2 nəfəri saxlanılıb.

Araşdırma zamanı həmçinin məlum olub ki, barelyefi oğurlayan şəxslər onu hissələrə ayıraraq paytaxtın Binəqədi rayonu və Sumqayıt şəhərində yerləşən metal qəbulu məntəqələrinə satıblar. Barelyefin hissələri polis əməkdaşları tərəfindən metal qəbulu məntəqələrindən aşkar olunaraq maddi sübut kimi götürülüb.

Novxanı bələdiyyəsi barelyefi yenidən hazırlayıb. Barelyefdə "Azərbaycan Dövlət Cümhuriyyətinin rəhbəri, Milli Müsavat Partiyasının banisi Mehəmməd Əmin Rəsulzadə 1884-cü ildə bu evdə yaşamışdır" ifadəsi yazılıb. Yanlışlıqlar olduğu üçün Novxanı bələdiyyəsi tənqid olunub, buna görə də bələdiyyə barelyefi götürməli olub.

də etmirik. Bilirsiniz ki, indi siyasi idarəetmə formatında ortaya çıxan, nəticələr almaqdan daha çox ölkə daxilində hakimiyyətin müəyyən qanadından maliyyə almaq və xaricdəki bəzi qüvvələrdən, beynəlxalq təşkilatlardan qrantlar almaq fəaliyyəti ilə məşğul olma halları daha çoxdur. O da məlumdur ki, bu liderlər daha çox bu yöndə tanınırlar. Bunun üçün də müxalifət daxilində dağdıcı, parçalayıcı siyasi amil olaraq xatırlanırlar. Ona görə də müxalifətdə səmimi, bu dağdıcılıqdan uzaq duran bir siyasətçi-ölkəmizdə çox böyük bir ehtiyac var. Çox təəssüflər olsun ki, biz hələ ki bunu müşahidə etmirik. Bu gün Azərbaycanda gədən bütün siyasi proseslərin arxasında dolayısı ilə, yaxud da birbaşa ölkə hakimiyyəti dayanır. Bunu Azərbaycanda hesablamayan, bilməyən yoxdur. Ona görə də bu gün əli hakimiyyətin cibində olan şəxsləri ölkə ictimaiyyətini idarə edəcək, toparlayacaq şəkildə düşünmək doğru olmazdı. Düşünürəm ki, yeni

idarəetmə formatında ortaya çıxan, nəticələr almaqdan daha çox ölkə daxilində hakimiyyətin müəyyən qanadından maliyyə almaq və xaricdəki bəzi qüvvələrdən, beynəlxalq təşkilatlardan qrantlar almaq fəaliyyəti ilə məşğul olma halları daha çoxdur. O da məlumdur ki, bu liderlər daha çox bu yöndə tanınırlar. Bunun üçün də müxalifət daxilində dağdıcı, parçalayıcı siyasi amil olaraq xatırlanırlar. Ona görə də müxalifətdə səmimi, bu dağdıcılıqdan uzaq duran bir siyasətçi-ölkəmizdə çox böyük bir ehtiyac var. Çox təəssüflər olsun ki, biz hələ ki bunu müşahidə etmirik. Bu gün Azərbaycanda gədən bütün siyasi proseslərin arxasında dolayısı ilə, yaxud da birbaşa ölkə hakimiyyəti dayanır. Bunu Azərbaycanda hesablamayan, bilməyən yoxdur. Ona görə də bu gün əli hakimiyyətin cibində olan şəxsləri ölkə ictimaiyyətini idarə edəcək, toparlayacaq şəkildə düşünmək doğru olmazdı. Düşünürəm ki, yeni

□ Cavansir ABBASLI, "Yeni Müsavat"

Əli Kərimli "döyər", yoxsa İlqar Məmmədov?

Natiq Miri: "Cəmiyyətdə hər iki liderə münasibət birmənalı deyil"

Son zamanlar AXCP sədri Əli Kərimli ilə REAL Partiyasının sədri İlqar Məmmədov sosial şəbəkələrdə daha çox müqayisə edilməyə başlayıb. Xüsusilə bu hal Milli Şuranın 19 yanvar mitinqindən sonra daha çox güclənməyə başlayıb.

Həmin mitinqdə hər iki siyasi lider ilk dəfə tribunada yanaşı dayandılar. Onların çıxışları zamanı İ.Məmmədovun çıxışının Ə.Kərimli ilə müqayisədə sönlük görünməsi çoxsaylı müzakirələrə yol açdı, virtual savaşa qızışdı. Hər iki partiyanın tərəfdarları öz liderlərinin digərindən güclü olduğu yönündə müqayisələr aparmağa başladılar. Hazırda bu müqayisə sənəmək əvəzinə getdikcə güclənir.

Əslində İ.Məmmədov həbsdə olduğu vaxtdan tez-tez belə müqayisələr yaranırdı. Hətta bir neçə dəfə hər iki siyasətçi arasında sorğular belə təşkil olunmuş və o sorğularda daha çox həbsxana amilinə görə REAL rəhbəri qalib gəlmişdi. Amma İ.Məmmədov ötən ilin avqustunda azadlığa çıxmaqdan sonra dəngələr bir anda dəyişməyə başladı...

Siyasi şərhçi Natiq Miri "Yeni Müsavat"a açıqlamasında Ə.Kərimli-İ.Məmmədov müqayisəsinə bu cür şərh verdi: "Bu liderlərin keyfiyyətləri onların məşğul olduqları siyasətdə nəticələri ilə ölçülür. Təbii ki, bu gün AXCP sədri Əli Kərimlinin fəaliyyətini götürsək, bu daha uzunmüddətdir. Açıqı, cəmiyyətin müəyyən təbəqəsi tərəfindən az və ya çox dərəcədə dəstəklənir. Ortada müsbət mənada bir nəticə yoxdursa, 1993-cü ildən, yeni Xalq Cəbhəsi hakimiyyəti devrildəndən sonra müxalifət düşərgəsində müxalif lider uğrunda mübarizə aparırsa, burada hansısa bir keyfiyyətdən danışmaq doğru olmazdı. Eyni söz İlqar Məmmədova da aiddir. Çünki REAL Partiyasının sədri bilavasitə AMİP kimi böyük bir partiyanın vaxtilə sədr müavini olub. O da artıq demək olar ki, 30 ilə yaxındır siyasi səhnədədir. Bu siyasi səhnədə

İlqar Məmmədov

Əli Kərimli

olduğu sürətdə onun adı ilə diqqətləri cəlb edəcək, yaxud ciddi siyasi nəticələr doğura biləcək bir gəlişmə görməmişik. Bütün bunlar onu deməyə əsas verir ki, bundan sonra bu yöndə hər iki siyasi liderdən ciddi mənada nələrsə gözləmək ciddi qəbul oluna bilməz. Biz bunu cəmiyyətin həmin liderlərə münasibətində də görürük. Bilirsiniz ki, cəmiyyətdə hər iki liderə münasibət birmənalı

deyil. Bu baxımdan əgər indiki siyasi mübarizə kontekstində düşünürüksə, yeni bir siyasi təşkilata ehtiyac var. Burada söhbət hansısa bir partiya qurmaqdan getmir. Müasir təşkilatlanmadan, yeni bir ideoloji fikirlərin ortaya atılmasından doğan yeni bir liderin olmasına ehtiyac var. Hələlik biz bu gün bunları görmürük. Bu məsuliyyəti üzərinə götürən hər hansı bir siyasi lideri də müşahi-

???

Sevinc TELMANQIZI
 s.qurbanova@gmail.com

Deputat Zahid Oruc "Yeni Məsəvat"a müsahibəsində deyib ki, İsa Qəmbərin yeri uğrunda gedən döyüşü Əli Kərimlinin qazanmasını istəməyən Pənah Hüseyn və onun daxil olduğu partiyalar bloku ilə hakimiyyətin rəsmi dialoq və qarşılıqlı ünsiyyət kanallarının bərpa edilməsi siyasi məkanda pozulmuş düzənin yenidən tənzimlənməsi üçün əlavə resurs demək olardı.

Məsələyə AXP sədri Pənah Hüseynin münasibətini öyrəndik. Pənah Hüseyn öncə bildirdi ki, Azərbaycan siyasi səhnəsində İsa Qəmbərin yerini tutmaq məsələsi adlı problem yoxdur: "Çünki birincisi, o yer boş deyil və orada İsa Qəmbərin özü oturub. İkincisi, zaman-zaman təbii müxalifət-iqtidar rəqabətini, qeyri-təbii müxalifət-müxalifət rəqabəti üstələyirsə, yəni müxalifətdəki liderlər və dəstələr ölkənin iqtidarını uğrunda yox, müxalifətin iqtidarı olmaqla məşğul olursa ki, biz son dövrə qədər həqiqətən belə siyasi patologiyaları müşahidə edirdik, hazırda vəziyyət dəyişmişdir. Müxalifət öz təbii rəqibinə, hakimiyyətə qarşı mübarizə aparır və müxalifətdaxili konsolidasiya müxalifətdaxili ziddiyyətləri üstələyir. Bunun obyektiv və subyektiv şərtləri olduğuna görə bu trendin davamlı və stabil olacağını güman etmək olar.

Mən son dövrdə bu tip suallara cavabımı təkrar edirəm. Konkret indiki situasiyada ictimai rəy Əli Kərimlini-AXCP, Milli Şurayı hakimiyyətin ən fə-

"İsa Qəmbərin yeri boş deyil və orada özü oturub" - Pənah Hüseyn

"Vəziyyətin dəyişəcəyi və digər liderlərin önə çıxacağı istisna edilmir"

Zahid Orucun qeyd etdiyi "düzənin yenidən tənzimlənməsi" məsələsinə münasibətə gəlincə, P.Hüseyn bunları dedi: "Mən prinsip olaraq hansısa mətbuat müsahibəsi və ya statusdan, mülahizələrdən uzağa gedən nəticələr çıxarmağı qeyri-ciddi hesab edirəm. Lakin cənab Zahid Orucun sualınızdakı mülahizəsindəki, Azərbaycan siyasi səhnəsində balansın pozulması və tarazlığın bərpasının zəruriliyi kimi fikirlərin maraqsız və əhəmiyyətsiz ol-

duğunu da demək olmaz. Ən azı ona görə ki, bu dəyərləndirmə, hər halda, iqtidar düşərgəsinə mənsub siyasətçi tərəfindən səsləndirilir. Məsələnin mahiyyətinə gəldikdə isə mən pozulmuş balansın və tarazlığın bərpasının taktiki manevr və gedişlərlə əldə olunmasının mümkün olacağını düşünürəm. Ya iqtidar kardinal, fundamental, köklü islahatlara getməli, yeni yuxarıdan inqilab etməlidir, ya da əvvəl-axır aşağıdan inqilab olacaq. Əlbəttə ki, global və regional məşəblı geopolitik sarsıntılar və inqilabların-rus işğallarının başlaması, yaxud Rusiyanın parçalanması, İranın işğalı və ya İran ekspansiyasının başlanması, Rusiya və Türkiyə ittifaqının formalaşması, ikinci Qarabağ müharibəsi və sairin-keyfiyyətə fərqli situasiyalar yarada biləcəyini də nəzərdə tutmaq lazımdır".

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
 "Yeni Məsəvat"

Müxalifət 30 il öncəyə qayıdır? - politoloqdan tikanlı sözlər

Elxan Şahinoğlu: "Hakimiyyətini təhvil verən, Surət Hüseynovun dəstəsi qarşısında "vəzifəmi dondururam" deyənlərin yenidən hakimiyyətə gəlib uğur qazanacağına inanmıram"

Yanvarın 26-da özünün təsis konfransını keçirən Azərbaycan Xalq Hərəkatı (AXH) 30 il öncə ölkəmizdə olan hərəkatla - Azərbaycan Xalq Cəbhəsi ilə müqayisə edilir. Hərəkatın əsasını yenə eyni müxalif qüvvələr təşkil etdiyi üçün bu düşərgənin 30 il öncəyə qayıtdığı yönündə fikirlər səslənməyə başlayıb.

AXH-nin uğur qazanıb-qazanmayacağı ilə bağlı müzakirələr açıq.

Qərb Universitetinin Tətbiqi Politologiya Mərkəzinin rəhbəri Elxan Şahinoğlu "Yeni Məsəvat"a bildirdi ki, müxalifətin bir hissəsinin bir araya gəlməsi anlaşılmalıdır: "Bir araya gələnlər anladılar ki, təklikdə və ya kiçik ittifaqlarda hədəfə çata bilmirlər. Başqa sözlə, kiçik partiyalarla hesablaşan azdır, ikinci tərəfdən, tərəfdar toplamaq da çətinidir. Ancaq yeni ittifaqın çətinlikləri də olacaq və bu çətinliklər əvvəllər də baş verib. Məsələn, mən tanıdığım müxalifətin bir sıra tanınmış siması ittifaqda uzun müddət fəaliyyət göstərə bilmirlər, mütləq nəşə hadisə baş verir və böyük hədəflərlə yara-

"Siz bacarmadınız, kim təminat verir ki, gələn dəfə bacaracaqsınız?"

dılan ittifaqlar dağılır. Siyasətçilərimizin ən böyük problemlərindən biri dinləmək bacarıqlarının olmamasıdır. Neçə siyasətçi ilə söhbətmiş olub, özləri danışır, ancaq qarşısındakını dinləməyə marağı olmayıb, ürəyində də deyib, sezdirib ki, "mən səndən ağıllıyam, ona görə səni niyə dinləməyirəm ki, sən məni dinlə". Bütün ittifaqlar da bu cür yaşamağa görə dağılıb. Özləri danışır və özlərinin haqlı olduğunu iddia edirlər.

Digər tərəfdən, yeni ittifaqda REAL və Milli Şura yer almayıb. Demək, müxalifətin birliyindən danışmaq yersizdir. Ancaq heç hamının topladığı birliyə də ehtiyac yoxdur. Hərəkət doğru bildiyi yolla getməyə üstünlük verir və bu onların haqqıdır. Şəxsən mən siyasətdə yeni simalar görmək istəyirəm. Hakimiyyətini təhvil verən, Surət Hüseynovun dəstəsi qarşısında "vəzifəmi dondururam" deyənlərin yenidən hakimiyyə-

tə gəlib uğur qazanacağına inanmıram. Siz bacarmadınız, kim təminat verir ki, gələn dəfə bacaracaqsınız? Məsələn, Etibar Məmmədov bir neçə seçkidə məğlub oldu, çəkildi kənara. Məncə, düzgün qərar verdi. İsa Qəmbərin də doğru qərar verdiyini düşünürəm. Buna baxmayaraq, xalqın səs verəcəyi siyasətçilərin parlamentdə olmasını arzulayıram".

Politoloq qeyd etdi ki, hakimiyyətin də siyasətini yumşaltmasına ehtiyac var: "Müxalifətin radikallaşmasının qarşısını almaq üçün onlarla dialoq mümkündür. Müxalifət nümayəndələrinin parlamentdə təmsil olunmaları da sabitliyin xeyrinə olar. Prezident isə sabitlik istəyir. Çünki sabitlik inkişafın başlıca şərtidir. Məncə, mitinq keçirən müxalifət də sabitliyin pozulmasını istəməz. Çünki müxalifət də anlayır ki, qeyri-sabitlikdən xarici qüvvələr istifadə edəcək, həmin xarici qüvvələr separatizmin şimal və cənub bölgələrimizə də yayılması üçün fürsət gözləyirlər. Mitiqlərin iki məqsədi olduğuna düşünürəm. Birinci məqsəd odur ki, hakimiyyət küçəyə çıxan müxalifətlə hesablaşsın, dialoqa başlasın. İkinci məqsəd odur ki, müxalifətin parlamentdə təmsilçiliyinə şərait yaradılsın. Yəni bu iki istək yerinə yetirilsə, müxalifət vəziyyətini gərginləşməsindən çəkinəcək".

□ **Cavansir ABBASLI,**
 "Yeni Məsəvat"

Azərbaycanda baş verən siyasi və ya sosial hadisələr fonunda öz fikrini başqasına yeridən insanlar üstünlük təşkil edir. Xüsusilə də siyasi sferada bu cür hallara tez-tez rast gəlirik. Hətta demokratiya və azad fikir uğrunda mübarizə aparan, çıxışlar edən insanlarda belə öz fikrini başqasına yeritmə hallarını müşahidə edirik. Sosial şəbəkələr insanların həyatına daxil olduqdan sonra bu hal daha qabarıq şəkildə özünü büruzə verir. Məsələ ilə bağlı dəfələrlə müxtəlif ictimai şəxslər çıxışlar edib bildiriblər ki, ölkə cəmiyyətində, ictimaiyyət arasında alternativ fikrə qarşı dözümsüzlük var.

insanlar təhsil alanda bu şeylər də bir qədər təmkinli olur. Yarımqıçlıq içərisində isə qarışıqlıq yaranır. Bu, bəlkə də Azərbaycanda təsəvvür edilməyəcək dərəcədə aktual bir problemdir. Azərbaycanın inkişafında bu kompleks çox neqativ bir rol oynayır

Əgər qarşılıqlı fikrə gəlinmirsə, o dəqiqə qarşı tərəfin şəxsiyyətini təhqir edirlər. Bir şəxs öz şəxsiyyətinə güvənirsə, fikrinə sadıqdırsa, lakin düşündüyünü müəyyən nüanslarla çatdırma bilmirsə, qarşı tərəfin şəxsiyyətinə toxunub, təhqirə keçəcək. Çünki

Oğul Trampın yataq otağının açarını gəzdiren miqrantın aqibəti...

Samir SARI

Xəbər belədir ki, ABŞ prezidenti Donald Trampın qolf klubunda saxta sənədlərlə çalışan 12 əməkdaş işdən azad edilib. Heç demə, onlar miqrant işçilər və mühacirət sənədləri etibarsızdır.

Tramp bilirsiniz, vəzifəyə gəldiyi gündən miqrantlarla tərs düşüb, gah meksikalı miqrantların qarşısını almaq üçün sərhəddə divar hördürmək istəyir, gah Cənubi Amerikadan gələn miqrantları deportasiya etdirir, gah afrikalı və asiyalı mühacirlərə qarşı çıxışlar edir. Bir sözlə, adam fərağat durmur.

Bəs necə olub ki, özünün klubunda "sənədləri etibarsız olan" miqrantlar 12-14 il o yandan bəri işləyirmişlər, pul qazanmışlar? Hətta müvafiq xəbərdə bildirilir ki, Trampın qolf klubunda çalışan qeyri-leqal miqrantlardan birində Trampın oğlu Erikin yataq otağının açarı da olub. Yəni həmin miqrant ailəyə bu qədər yaxın imiş. Amma indi onu bayıra atıblar ki, ölkəyə qanunsuz girmisən...

Tramp öz dilinin beləsinə düşüb. Əvvəlcə seçicilərdən səs almaq üçün xalqın həssas olduğu mövzuda çox danışdı, sonra özünü "vədini tutan prezident" kimi göstərmək istədi, indi də geri çəkilmə bilmir.

Tərs kimi, adam özü də miqrant nəvəsidir. Onun babası Frederik 114 il öncə Almanyanın Baden şəhərindən ABŞ-a köçüb. Deyilənə görə, heç Fred ABŞ-a könüllü köçməyib, onu Badendən qovublar.

Əslində adamın özünün köçməsinin və ya qovulmasının məsələyə dəxli yoxdur, əsas odur ki, 100 il qabaq o, ABŞ-da qərib, miskin, küskün bir adam imiş, yaşayış uğrunda mübarizə aparırmış, sıgındığı ölkədə özünə gün ağlamaq istəyirmiş, amma bu gün onun nəvəsi miqrantları incidir, xor görür, babasının yoluyla hərəkət etmələrinə mane olur.

Onun arvadı Melaniya da miqrantdır, kürekəni Kuşner isə miqrant nəvəsidir. Yeni adamın darvazasından içeri girənlərin hamısı bir-iki nəsil o tərəfdən miqrantdır (*zətən, ABŞ-da miqrant olmayan bircə hindulardır, onlar da qırılıb qurtarıblar, çox az qalıblar və daha "yerli-gəlmə" davası eləmişlər*).

Özü də Tramp elə bir xalqın oğludur ki, hazırda dünyanın dörd bir yanından miqrantlar onun ata vətəni Almaniya axışır və alman qardaşlar hamını yola verməyə çalışırlar, heç bir ölkəylə sərhəddə divar tikmirlər, nə də araşdırmadan, dinləmədən heç bir miqrantı danaboyun eləyib təyyarəyə, qatara, avtobusa basıb deportasiya etmirlər.

Bir ABŞ deyil, dünyanın bir-iki ölkəsi (daha dəqiqi, onların hökuməti) istisna olmaqla, bütün ölkələrdə miqrantları xor görürlər, aşağılayırlar, psikiydirirlər, yola vermirlər, çox vaxt haqlarını, bəzən də özlərini tapdayırlar.

Məsələn, şimal qonşumuz Rusiya ən azı 11 keçmiş SSRİ respublikasından gələn miqrantlarla dolub-daşır - Kalininqraddan Kuril adalarına, Murmanskdan İrkutsk qədər. Burada da miqrantları xor görənler ildən-ilə artır.

O gün bir rus filminə baxıram, detektivlər cani taciki axtarırlar. Əməliyyatçının biri deyir ki, onu öz yerlilərinin yanında axtarmaq lazımdır. Başqa biri, milliyətçə erməni olan əməliyyatçı isə ironiya ilə deyir, hə, gərək gedək filarmoniyada, operada, Ermitajda, universitetlərdə axtaraq. Yaramaz demək istəyir ki, taciklərin o yerlərdə işi yoxdur, onların bazarlarda yük daşımaqda, küçə-dalanlarda süpürgeçilik etməkdir, tikintilərdə fəhləlikdir və s. Adama deməzlərimi, qurumsaq, sən özün də Ermənistandan gəlmisən, taciklərlə nə işin var.

Bu, deyəsən, "qonaq qonağı istəməz, ev yiyəsi heç birini" situasiyasıdır.

Hazırda dünyanın ən çox miqrant qəbul edən ölkəsi Türkiyədir, onun da əhalisinin yarısı bu işə qarşıdır. Çünki suriyalı miqrantlar dinc durmurlar, hər cür pis işlərlə məşğul olurlar, yerli camaat da istər-istəməz narazı qalır.

Yeni adam miqrant olanda da gərək bir az təvazökar, fərağat, hətta bir müddət fağır-fasıq olsun. Əgər 100 il bundan qabaq Frederik kişi ABŞ-da dinc olmasaydı, yetdiyiinə yetib, yetmədiyinə daş atsaydı, onu ABŞ-dan qovdular. Tramp da gəlib Badendə doğulardı və yekə-yekə, irqçi-irqçi danışdığına görə heç belədiyyə sədrinə seçilə bilməzdi.

Cəmiyyətin ciddi problemi:

"Hamı mənim kimi düşünsün..."

Əhməd Qəşəmoğlu: "Bu, bəlkə də Azərbaycanda təsəvvür edilməyəcək dərəcədə aktual bir problemdir"

Ekspertlər bildirirlər ki, cəmiyyətdə bu cür halların yaşanması insanların inkişafına birbaşa maneə yaradan amildir. Çünki başqasının fikri ilə hərəkət edən cəmiyyətdə alternativ təkliflər çox olmur. Bu isə cəmiyyətin illərlə eyni yerdə qalması, inkişaf etməməsi ilə nəticələnir.

"Yeni Müsavat"a danışan sosioloq Əhməd Qəşəmoğlu bildirib ki, bu halın kifayət qədər mənfəi təsirləri var:

"Sovet cəmiyyəti dövründə müəyyən qədər nizam var idi. Həmin nizamda da sanki hər kəs öz düşüncəsi, yeri barəsində təsəvvürə malik idi. İnsanlar bildirdilər ki, kim, nəyə səlahiyyətlidir. Ən despotik bir rejim olsa da, orada müəyyən bir nizam olur. Nizamin daxilində isə hər kəs özünə aid sahədə qərarlaşır və bununla qənaətlənir. Nəticədə olduğu sahədə fəaliyyətinə davam edir. 1980-ci illərdən sonra ölkədə vəziyyət dəyişdi. Həm SSRİ-nin dağılması ilə yaşanan xaos proseslər, həm də dünyada globallaşma ilə bağlı baş verən dəyişikliklər, texnologiyanın inkişafı və digər bu kimi halların hamısı insanları müəyyən qədər informasiyaya yaxınlaşdırdı. Nəticədə adamlar daha çox informasiya almağa başladılar və azadlıq, iş barəsində meyarlar konkretləşmədiyi zamanda hər kəs sanki özünü bir qədər də yuxarıda hiss etdi. Bu prosesi mən də müşahidə edirəm. Ömrümü sosiologiyaya həsr etmiş adamam. Bir də görürsən ki, heç cəmiyyətdən, sosiologiyadan məlumatı olma-

yan bir adam başlayır sənə fikir yürütməyə ki, filan şey belədir. Deyirsən ki, ay qardaş, sən bunları indi düşündün. Ancaq bu məsələnin arxasında yüz illik elmi tədqiqatlar, nəticələr, tövsiyələr var. Baxırsan ki, yenə də dediyini deyir. Ona görə də bu gün təcrübəli filosofa, sosioloqa baxırsan ki, öz fikrini təqdim edir ki, belə düşünürəm, ixtiyarım var və sairə. Bunların hamısı sosioloji təhlil edəndə, çox təəssüf ki, yarımqıçlıq kompleksini ifadə edir. 1990-cı illərdə xaosluq yarandı və insanlar lazımı təhsil alıb, intellektual olaraq puxtələşmədikləri üçün özlərini tez bir zamanda hər sahənin bilicisi hesab edirlər. İnsanlarda da belə bir xüsusiyyət var ki, hər kəs çalışır özünü digərlərinə göstərsin. Bildirsin ki, mən də varam və belə bir üstünlüyə sahibəm. Cəmiyyət inkişaf etmiş olanda,

"Yeni Müsavat"a mövzu ilə bağlı fikir bildiren psixoloq Fərqanə Mehmanqızı bildirib ki, sosial şəbəkənin gücünü nəzərə alarsaq, qeyd edilən problemlə doğrudan da qarşılaşırıq: "Hər kəs qarşı tərəfin fikrini qəbul etmək istəmir. İnsanlarda sanki mənəmlilik xəstəliyi özünü göstərir. Bu da daxili problemlərdən, uşaqlıqdan gələn özgüvənsizlikdən, dinlənilməməkdən xəbər verir. Problemin qarşısını almaq üçün ilk növbədə buna zəmin yaradan səbəbləri aradan götürmək lazımdır. Uşaqlıqdan dinlənilməyən, fikri ciddi alınmayan insanlar böyüdükcə daha da aqressivləşirlər. Nəticədə onlar öz eqlarına sadıq olurlar. Bu səbəbdən də qarşı tərəfin fikrini dinləməyib, ezməyə çalışırlar. Daha çox bu cür insanlar qarşı tərəfin şəxsiyyətinə toxunurlar. Bu gün baxırıq ki, heç sağlam debat da yoxdur.

fikrini faktlarla bildirmə bilmir və başqa yolu qalmır. Ancaq bir insan ki, öz fikrinə güvənir, qarşı tərəfin də düşüncəsinin səhv olduğunu əmindir və faktları da var ki, bunu sübut etsin, o zaman həmin şəxs təhqirə keçməyəcək. Sadəcə olaraq, faktlarla, nüanslarla fikrini söyləyəcək. Əslində bu kimi məsələlərlə bağlı məktəbdən təməli qoyulmalı olan hallar var. Məktəbdə şagirdlərin fikirləri açıq şəkildə müzakirə olunmalıdır. Əgər bir uşaq dərs oxumayıbsa, "nə üçün sən dərs oxumamısan" deyər, qabartmaq olmaz. Bunun səbəbi araşdırılsa, uşaq dinlənilsə, o zaman hər bir uşağın dinlənilmə problemi aradan qalxar. Nəticədə uşaq müzakirə əsnasında qarşı tərəfindən fikrinə hörmətlə yanaşmağı öyrənəcək. Bu uşaq elə də böyüyəcək və gələcəkdə cəmiyyət üçün sağlam şəxsiyyət olacaq. Sağlam şəxsiyyət isə qarşı tərəfin öz düşüncəsinə əks olan fikrini də normal qəbul edəcək. Cəmiyyətdə şəxsiyyətə toxunma hallarını çox görürəm. Əgər fikri bəyənmirsə, şəxsiyyətinə toxunur. Eyni zamanda cəmiyyətdə insanlar bilmədikləri mövzu haqqında belə fikir yürüdülər. Bu, ya fantaziyalar olur, ya da kənardan doğru-yanlış eşitdikləri. Bu məlumatı ortaya atıb, inadlı şəkildə müdafiə edirlər. Cəmiyyətdə bu, əsas problemlərdəndir. İnsanlar dinləmək istəməzlər. Hamısı deyir ki, mən haqlıyam. Əgər o, fikrinin yanlış olduğunu boynuna alarsa, bunu əziklik kimi qəbul edir".

□ Əli RAİS,
"Yeni Müsavat"

Barelyefin taleyi

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

"Onlar yenə böyük zamanlardan dəm vurur, Ağlama, Mariya. Dükənçi isə borclarımızı dəftərə yazır!"
 (Bertold Brext, "Ağlama, Mariya" şeirindən, 1936)

Tanınmış idmançı adı soyuqdeymədən ölür, məşqçisi xəstəxanada ona baxan olmadığını deyir. Nazirlik isə deyir yalandır, baxmışıq, ancaq gec gətirmişdilər, əlac olmadı. Deyir ümumiyyətlə meyiti yarmağa qoymadılar, o üzdən ölüm səbəbini söyləmək mümkün deyildir. Qısaca "adam sağdır" desəniz nə olardı? Kim bunu yoxlaya bilər? Hətta ölünün qəbrinin şəklini çəkib gətirsələr, bunu da inkar etmək olar: "Fotomontajdır, köhnə şəkildir, ola bilsin Venesuelada çəkilibdir". Eybi yox, gələn dəfəyə qalsın. Hələ nə yaşları var, cəmi 10-15 ildir idarədə işləyirlər. Təcrübə yığmaq üçün vaxt keçməlidir.

Bu mənada, 180 min manatlıq xidməti maşın alan nazirin izahatı mənim xoşuma gəldi. Əsl dövlətçilik təfəkkürü olan adamdır. Deyir nazirliyin qabaqki maşını köhnə nazir özüylə apardı, mən də məcbur oldum təzə maşın alım, bu zaman başqa nazirlərin maşınına baxdım. Yeni, qardaşımız deyir mən kimdən əskiyəm? Nə üçün bir nazir 180 min manatlıq alman maşını sürməlidir, başqa nazir isə 15 min manatlıq "NAZ-Lifan"? Fərqlənmək olmaz. Nə yaxşı, nə pis anlamda. Hamı necə, sən də elə. Palaza bürün, nazirlikdə sürün. Nazirinə bax maşını al, nazirliyə bax başını. Başını al qaç mənasında. Onsuz əvvəl-axır hamı Londona qaçır. Orda duman çox olur, gizlənmək asandır. Hərçənd, dünən Bakıya da elə duman gəlmişdi sanardın Albiondur. Göz-gözü görmürdü, rüşvət verməyə nazir axtarsan çəşib pulu şəhid ailələrinə yardım fonduna keçirə bilərdin.

Vətəndaşlarımızın savadı azdır, o üzdən belə axmaq suallar üzərində düşünürük. Savadsızlıq Rəsulzadənin barelyefi oğurlananda da üzə çıxmışdı. Novxanidəki bu hadisə zamanı təzə barelyef qayırmışdılar, bələdiyyə onun üstündəki yazını yerli məktəbin müəllimlərinə tapşırırdı, onlar isə lövhənin üstünə ağızlarına gələni yazmışdılar. Misal üçün, "Azərbaycan Dövlət Cümhuriyyəti" adlı təzə dövlət ixtira etmişdilər. Gör indi onlar uşaqlara hansı dərsləri keçirlər. Zəhmətkeşlərin narazılığından sonra lövhəni təzədən dəyişdilər, bu dəfə isə qısaca "Məhəmməd Əmin Rəsulzadə filan vaxt bu evdə anadan olub" yazdılar. (Yeri gəlmişkən, bu "anadan olub" ifadəsini dilimizdən silsək yaxşı olar. Heç kim atadan, nənə-babadan və sairədən olmur. Bunun ən düzgün ifadə forması "doğulub" olmalıdır. Başqa bu tip yanlış deyim oğlan və oğul sözlərini qarışdırmaqdır. Görürsən müxbir yazır: "Filankəs xanım oğlanları haqda bizə danışdı". Bu, çox dolaşlıq, yozulması mənfəət nətəcələr törədən ifadədir. Oğlan - istənilən erkək cins uşaq, oğul isə konkret ananın erkək övladı deməkdir. Düzgün deyim "Filankəsin oğulları" olmalıdır. Əlbəttə, bunun bizim təməyə heç bir dəxli yoxdur, yadıma düşdü, yazdım). Dəli şeytan mənə deyir ki, bu yazı forması da Rəsulzadə üçün çoxdur, dövlətçiliyimizə zidd təbliğatdır. Mən proqnoz edirəm tezliklə o lövhədə "Belə bir ev. Kimsə burda doğulub" yazısı olacaqdır. Ya da balans üçün belə yazı: "MƏR. 1984. ok. tşk". Qoy kimə necə lazımdırsa, elə başa düşsün. Bizdə aşkarlıq və demokratiyadır.

Demokratiya demişkən, daha "Məhsul" stadionunda toplaşmaq da qadağan edildi. Bəs indi camaatın sərbəst toplaşma azadlığı üçün yer harda olacaqdır? İcra hakimiyyəti polis müraciətini əsas gətirib "keçən dəfə toplaşanda özünü pis aparmısınız, o üzdən bu dəfə toplaşmayın" deyə bilərsə, bu, kiməsə eyni günaha görə iki dəfə cəza vermək kimi alınmırmı? Mən siyasətə qarışmıram, elə-belə soruşdum, Bakı ŞİH-i narahat etdirmə üzlü sayınlər. Başıma bir az soyuq olub, onun təsiridir.

Qarabağ məsələsində ABŞ-ın təşəbbüskarlığı öz əlinə almaq planları barədə yazmışıq. Bir sıra siyasi ekspertlərə görə, konfliktin həlli üçün Vaşinqtonun əlində fərqli, lakin daha təsirli rıçaqlar var. Lakin Azərbaycan üçün birinci dərəcəli önəmli olan sual budur ki, görəsən, ABŞ Dağlıq Qarabağ ixtilafını ədalət, beynəlxalq hüquq çərçivəsində çözü biləcəkmə, yoxsa Rusiya kimi ilk növbədə özünün regional maraqlarını əsas götürəcək?

Bəzi gelişmələrə diqqət edək.

"Rusiya öz qoşunlarını Gürcüstan ərazisindən çıxarmalı, Gürcüstan öz ərazisi üzərində nəzarəti tam bərpa etməlidir". "Yeni Müsavat"ın məlumatına görə, bu sözləri dünən ABŞ-ın Gürcüstanda səfiri səlahiyyətlərini icra edən Ross Uilson Acariya televiziyasına müsahibəsində deyib.

Jurnalist səfirdən Gürcüstanın ərazi bütövlüyünün necə bərpa ediləcəyi və işğal altındakı ərazilərdə yaşayan insanların gələcək taleyini necə təsvir edəcəyini soruşub. Amerikalı diplomat deyib: "İlk növbədə onu bildirim ki, bu məsələdə ABŞ-ın mövqeyi qətidir. Birləşmiş Ştatlar Gürcüstanın beynəlxalq miqyasda tanınan sərhədləri çərçivəsində ərazi bütövlüyünü tanıyır, işğal altındakı ərazilərin müstəqilliyini tanımır, həmçinin də başqa dövlətin həmin ərazilərdə öz silahlı qüvvələrini yerləşdirməsini tanımır. Aydın ki, Rusiya Gürcüstandan öz qoşunlarını çıxarmalı, məsələ ilə bağlı danışıqlar bərpa olunmalı və Gürcüstan ərazisi üzərində nəzarəti tam bərpa etməlidir. Bu, həm də Rusiya və Qafqaz regionunda hamı üçün vacibdir. Konfliktin nizamlanması Gürcüstanın və bütün regionun həyatında yeni bir səhifənin başlanğıcı olacaqdır".

"Yeni Müsavat" xatırladır ki, Ross Uilson 2000-2003-cü illərdə ABŞ-ın Azərbaycandakı səfiri olub. Lakin biz Qarabağa mövzusunda ondan eyni sərt və prinsipial mövqə müşahidə etmədik. Təbii ki, istənilən ölkənin səfiri təmsil elədiyi dövlətin mövqeyini ifadə edir. Özümdən əlavə heç nə demir. Ross Uilson da elə.

Əfsus ki, Qarabağ məsələsində ABŞ-dan analoji prinsipiallığı görmədik və görmürük. "Ermənistan qoşunlarını Azərbaycan ərazisindən çıxarmalı, Azərbaycan ərazisi üzərində nəzarəti tam bərpa etməlidir", yaxud "Ermənistan işğalçıdır" kimi bəyanatları indiyədək Ross Uilson daxil, heç bir amerikalı səfirin dilindən eşitmədik. Yalnız şablon ifadələr. Ən yaxşı halda "ABŞ Dağlıq Qarabağdakı de-facto rejimi tanımır" kimi yaygın mövqə gördük.

Bu azmış kimi, ABŞ Dağlıq Qarabağdakı separatçı rejimin başçısı Bako Saakyana vaxtaşırı Ermənistanın səfirliyi vasitəsilə viza verərək onun sərbəst şəkildə Birləşmiş Ştatlara girişinə və orada anti-Azərbaycan sayıqlamalara ilə çıxış etməsinə imkan yaradır. Halbuki Abxaziya, Cənubi Osetiya, Krım separatçıların liderlərinə qarşı Vaşinqton çoxdan sərt qadağalar tətbiq edir.

Üstəlik, ABŞ Konqresi təcavüzkar Ermənistanın əvəzinə, işğala məruz qalan Azərbayca-

Azərbaycan Ermənistanına qarşı yeni cəbhə açır

ABŞ-ın ölkəmizdəki sabiq, Gürcüstandakı indiki səfirindən prinsipial mövqə; Vaşinqton eyni sərtliyi erməni işğalçıları və separatçılarına da göstərsəydi; **politoloq:** "Müharibə tək cəngəllərdə getmir..."

na qarşı tətbiq elədiyi bədnam "907-ci düzəlişi" hələ də ləğv eləməyib. ABŞ-ın ermənipərəst konqresmenləri isə Dağlıq Qarabağa zaman-zaman səfərlər ediblər. Doğrudur, Tramp dönəmində bu qəyde alınmayıb, amma Saakyana iki dəfə ABŞ-da olub.

Beləliklə, "ikili standart" siyasəti növbəti dəfə ortadadır. Söz düşmüşkən, Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev Davosda olarkən bu məsələyə də diqqət yönəldib. Rusiyanın "Rossiya 1" telekanalına müsahibədə o deyib: "Qaydaların olmaması və ya onların pozulması, əlbəttə, nəticələr doğurur. Yeni etimad sarsılır, ölkələr arasında qarşılıqlı münasibətlərin səviyyəsi aşağı düşür. Əksinə, bu, müəyyən münasibətlərə, müəvəzələrə, bir çox ölkələr arasında münasibətlərin gərginləşməsinə gətirib çıxarır. Bugünkü mənzərəni müşahidə etmək kədərli, xüsusən də bu, bayaq dediyim kimi, həm beynəlxalq münasibətlərə, həm iqtisadi problemlərə bağlı məsələlərə aiddir".

Bundan öncə İlham Əliyev dəfələrlə bəyan edib ki, global güclər yeri gələndə BMT TŞ-nin qətnamələrini bir neçə saat ərzində reallaşdırıb. Qarabağ qətnamələri isə 25 ildən çoxdur kağız üzərindədir...

Qarabağ məsələsinə münasibətdə "ikili standart" yanaşmasının davam elədiyi vaxtda Azərbaycana özünün hərbi və iqtisadi-siyasi gücünü, beynəlxalq miqyasda nüfuzunu artırmaqdan savayı yolu almır. Paralel surətdə işğalçı Ermənistanın beynəlxalq miqyasda ifşası yönündə dövlət və diaspora olaraq, səylərimizi birə-üç artır-

malı, xristian Qərb dünyasına "bir köynək" yaxın olan düşmənlər ölkəyə qarşı bu yöndə informasiya və əks-təbliğat savaşına xüsusi diqqət ayırmalıdır.

Təbii ki, əlverişli fürsət düşsən kimi, aprel uğurunu təkrar edib Ermənistanın başqa yolunu qaldıracağını da ona və havadarlarına anlatmalıyıq - özü də 2016-cı ilin apreli ilə müqayisədə daha geniş miqyasda. Ancaq unutmaq ki, hərbi qələbənin diplomatik qələbəyə çevrilməsi üçün başqa şərtlər də tələb olunur.

Yeri gəlmişkən, yaxşı xəbərdir ki, bu günlərdə Almaniyada fəaliyyət göstərən bir sıra diaspor təşkilatlarımız Diaspora İş üzrə Dövlət Komitəsinin dəstəyi ilə aksiyaya keçirib, alman ictimaiyyəti və dövlətin diqqətini erməni təcavüzünə, Qarabağ probleminin dünyəvi düşən həllinə cəlb ediblər. Bu cür aksiyalar həm keyfiyyət və həm də kəmiyyət baxımından artmalıdır - ələlxüsusən də Qarabağ məsələsinin daha çox diqqətdə olacağı 2019-cu ildə.

Politoloq Arzu Nağıyevin haqlı qəydlərini, artıq müharibə yalnız cəngəllərdə getmir (moderator.az). "Biz həm XİN səviyyəsində bu problemin həlli ilə məşğul oluruq. Bununla yanaşı, uğurlu informasiya müharibəsi aparmaq da mühüm şərtlərdən biridir. Üçüncü amil isə diaspor təşkilatlarının gücü, onların Azərbaycanın maraqları ətrafında hansı səviyyədə birləşməsidir. Diaspor təşkilatları Dağlıq Qarabağ probleminin Azərbaycanın maraqları çərçivəsində həllində daha çox səs göstərməlidir" - politoloq vurğulayıb.

Başqa bir yaxşı xəbər odur ki, Azərbaycan Avropa İnsan

Haqları Məhkəməsinə (AİHM) Ermənistan qarşı 50 milyard dollarlıq dövlətlərərsə iddia qaldırmağa hazırlaşır. Məlumatı Ermənistanın keçmiş baş prokuroru, AİHM-də bu ölkənin keçmiş nümayəndəsi, keçmiş deputat Gevork Kostanyan açıqlayıb.

"Təəssüf ki, mənə olan məlumata görə, Azərbaycan Qarabağ münasibəti kontekstində Ermənistan qarşı dövlətlərərsə iddia qaldırmağa hazırlaşır. Bu iddia özündə siyasi, hüquqi, sosial və mədəni komponentləri birləşdirir. Daha çox narahatlıq doğuran iddianın 50 milyard dollarlıq iqtisadi komponentidir" - Kostanyan deyib.

Onun sözlərinə görə, Azərbaycanın müxtəlif Avropa ölkələrindəki səfirləri iddianın qaldırılması üçün aparıcı hüquqşünaslarla müqavilələr bağlayır, yeni vəkillər komandası formalaşdırır. Bunu düşmənlər ölkəyə qarşı yeni cəbhə də adlandırmaq olar. Yada salaq ki, AİHM Qarabağ münasibəti kontekstində indiyə qədər Laçın dan olan bir qrup azərbaycanlı məcburi köçkünün iddialarına baxıb.

Beləcə, Azərbaycan bütün mümkün istiqamətlər üzrə işğalçıyı sıxışdırmaq xətti götürməsi təqdirləyici və ümidvericidir. Bura işğalçı ölkədə hakimiyyətdən salınan Xocalı canlılarına (Köçəryan, Sərkisyan, Ohanyan və b.) qarşı Beynəlxalq Məhkəmədə iddiaların qaldırılması da əlavə olunarsa, yaxşı olar. Qarabağa həqiqətə yanaşmada "ikili standart" siyasətini yalnız bu yolla neytrallaşdırmaq mümkündür...

Siyasət şöbəsi, "Yeni Müsavat"

Suriyanın şimalında fəaliyyət göstərən kürd və digər etnik və dini qrupların birləşdiyi "Suriya Demokratik Qüvvələri" koalisiyası bu ölkədəki İŞİD-in sonuncu iri yaşayış məntəqəsi olan Bağuz kəndini ələ keçirib. Bu barədə mərkəzi ofisi Londonda yerləşən "Suriya İnsan haqları Müşahidə Evi" məlumat yayıb. Hazırda İŞİD-in nəzarətində sadəcə iki kiçik bölgənin qaldığı qeyd olunur.

qüvvələrinə qəfil hücumlar təşkil edirlər.

İŞİD-in İraqda hələ də qalmasının bir səbəbi də İraq daxilində Səddam Hüseyin tərəfdarları və gizli İŞİD-çilərin olmasıdır. Məsələn, İraq ordusu rəsmiləri bildirib ki, ləğv olunmuş BƏƏS (Ərəb Sosialist Dirçəliş) Partiyası üzvləri Diyalə əyalətində yenidən fəallaşmış. Bundan başqa İraqın yeni hökumət kabinetində yer alan təhsil naziri Şeyma Hiyalinin iki qardaşı İŞİD üzvü olması faktı aşkarlandıqdan sonra istefa

edib və ələ keçirdiyi bölgələrdə öz qanunlarını, idarəçilik məqamlarını ortaya qoyub.

2014-cü il yanvarın 3-də isə İŞİD-lə digər böyük müxalif qruplaşma olan "Ən-Nusra" arasında qanlı toqquşmalar başlayıb. 2014-cü il iyulun 10-da İraqın ikinci böyük şəhəri olan Mosulda işğal edən İŞİD bütün dünyada qorxulu kabus kimi qəbul edilib. Həmin ilin avqustunda Mosulda "xilafət" elan edən İŞİD həmin yaradılmış beynəlxalq anti-İŞİD koalisiyasının zərbələri, İraqda yaradıl-

maları məhv etdiyi üçün (yalnız Tunis və Misirdə qismən də olsa siyasi partiyalar və QHT-lər qalırdı) başlayan inqilabi proseslərin fonunda yaranmış təşkilatlanma boşluğunda radikal islamçılar ortaya çıxdılar.

Həm Liviyada, həm də Suriyada hakimiyyətə qarşı silahlı müxalifətə xarici ölkələr də dəstək verdi və nəticədə daha fəal və bu hadisələrə "müqəddəs cihad" kimi yanaşan islamçı qrupların sayı və gücü sürətlə artdı. Çünki həmin vaxt Qərb

Əgər Paşinyan yox, onda bəs kim?..

Hüseynbala SƏLİMOV

Düşünmək olardı ki, Düşənbədən sonra Azərbaycan prezidenti ilə Ermənistan baş naziri arasında Davosda baş tutan ikinci qeyri-rəsmi görüş iki ölkənin münasibətlərində tamam-kamal nizam yaratmasa da, hər halda, siyasi baxımdan mühüm bir hadisə olacaqdı, çünki danışıqlar heç də həmişə yaxınlaşdırıcı amil kimi nəticə verməyəlməz, diplomatik çəkişmədən və ranqından asılı olmadan məhz onlar aydınlaşdırıcı məqam kimi çıxış edir və siyasi qərarların qəbuluna, ümumiyyətlə, siyasətin özünün formalaşmasına təsir edirlər.

Əlbəttə ki, hazırda Bakı ilə İrəvan arasında hansısa yaxınlaşmadan, ən əsası da mülayimləşmədən danışmaq çox tezdir - bütün "hə" və "yox"ları bir araya, bir müstəviyə gətirmək üçün hələ çox qeyri-rəsmi və rəsmi görüşlər olacaq.

Məsələ heç N.Paşinyanda və yaxud da ki, Ermənistanda yeni hakimiyyətin hələ də tam formalaşmamasında deyil, ondadır ki, opponentləri yeni baş nazirin hər addımını izləyir, onun hər cümləsindən bir "əmma" çıxarmağa çalışırlar. Məqsədləri də ölkədəki mütəhərrik siyasi durumu və etiraz resurslarını inversiya etmək, onların gücünü artıq B.Paşinyanın özünə qarşı çevirməkdir - bunun da ki, ən asan yolu "Paşinyan Qarabağı Azərbaycana verir!" qışqırmaqdır.

Bunu etməyə çətin iş deyil. Ölkədə çox kövrək siyasi tarazlıq hökm sürür, ən əsası da Dağlıq Qarabağ hərbi - siyasi teatru Nikolun nəzarətindən tam kənarıdır.

Bura elə Kremlin ikibaşlı siyasətini də əlavə etmək lazım gəlir. Bir tərəfdən rusiyalı siyasətçilər və politoloqlar yorulmadan artıq bu ilin yazında Qarabağ problemi ilə bağlı "Böyük saziş" in imzalanacağından və bunun nəticəsi kimi Azərbaycanın əvvəlcə beş, daha sonra isə iki rayonunun qaytarılacağından dem vururlar. Müxtəlif vaxtlarda oxşar bəyanatlarla Rusiyanın demək olar ki, bütün aparıcı politoloqları, eləcə də Kremlə xüsusi yaxınlığı ilə seçilən hörmətli professor A.Duqin də çıxış edibdir.

Əlbəttə, bizim bunu nə təsdiq, nə də inkar edən dəlillərimiz yoxdur. Amma bəzi məqamlar var ki, onlar yumşaq şəkildə desək, bu cür çıxış və bəyanatlara şübhə, hətta inamsızlıq oyadır.

Birincisi, siyasət dəqiq və ya təbiət elmlərinə aid olmasa da hər halda, burada da məntiqsiz keçinilmir, böyük və kiçik dövlətlərin siyasətində nə qədər böyük ziqzaq və giriş-çixıntılar olsa da yenə burada da məntiqi zəncir qurmaq mümkündür.

Dağlıq Qarabağla bağlı böyük saziş imzalanarkən, ümumiyyətlə, problemin ciddi şəkildə çözülməyə start verilirken Moskva da, Bakı da Paşinyan Ermənistanı, bu ölkənin yeni hökumətilə işləməli. Rəsmi Bakı siyasətində bunu dərk etdiyini bürüzə verir; dəfələrlə bəyan edilib ki, Azərbaycan Ermənistanın yeni hakimiyyəti ilə konstruktiv danışıqlara və müzakirələrə hazırdır.

Bunun tamam əksini etmək, Ermənistandakı çox kövrək tarazlığı pozmaq Bakı üçün elə də çətin məsələ deyil, yetər ki, bunun üçün Dağlıq Qarabağda hərbi vəziyyəti azacıq dəyişsən. Amma nə öten ilki seçkilər zamanı, nə də indi Bakı bunu etmək niyyətində olmadığını göstərdi, əksinə mütərəqqi bir dövlət kimi Azərbaycan Ermənistanda legitim və qanuni hökumətin formalaşmasında maraqlı olduğunu nəzərə çarpdırır.

Amma Kremlin siyasətində oxşar notları duymuruq. Burada təkrar olaraq Moskvanın Paşinyanla münasibətindəki bütün ziddiyyətli detalları (bir il ərzində onlar kifayət qədər olub) sadalamaq istəmirik, çünki hamıya çox yaxşıca məlumdur. Yetər ki, "Kreml Paşinyana münasibətdə hələ müəyyənleşməyibdir" deyərsən.

Erməni baş naziri bir il ərzində Moskvaya dörd səfər edibdir, amma səfərlərdən hər biri onun əleyhinə işləyib və baş naziri az qala, güllünc bir vəziyyətə qoyubdur.

Ötən həftə Paşinyan Davosdan Rusiyaya daha bir səfər etdi. Amma Rusiya prezidentinin işi qrafikində N.Paşinyanı yüksək qəbulla xoşbəxt etmək üçün hansısa otuz dəqiqə tapılmadı. Yalnız Rusiyanın baş naziri D.Medvedyevin Paşinyanı qəbul etmək üçün "artıq dəqiqələrlə" tapıldı.

Heç sözsüz, erməni liderinin bu cür güllünc vəziyyətə düşməsi bizə ləzzət verir - bunu gizlətmirik. Amma digər tərəfdən, əgər Paşinyanla işləmək lazım deyilsə, bəs onda bunu kiminlə etməli? Qarabağ problemi kiminlə müzakirə olunsun?..

Bir tərəfdən Dağlıq Qarabağ hərbi-siyasi klanının qalıqları, digər tərəfdən də Kreml tərəfindən pressinq məruz qalan bir adam Qarabağ probleminə münasibətdə zəruri konstruktivizm nümayiş etdirə bilirmi?

Burada daha bir detallı da qeyd etmək lazım gəlir. Ruslar daim vurğulayırlar ki, guya S.Sarqsyana hər şey razılaşdırılıbmış, o, rayonların Azərbaycana qaytarılmasına guya "hə" deyibmiş. Amma belə bir şey olsaydı onu rəsmi Bakının ritorikasından sezməzdikimi?

Məgər rəsmi Bakı daim belə bir fikri vurğulamırmı ki, Ermənistandakı yarım-hərbi rejimin çökməsi həm də Azərbaycanın bu ölkəyə qarşı yürütdüyü siyasətin sayəsində baş verdi?..

Sadəəcə, bu cür bəyanatlar Moskvanın hələ də Ermənistandakı son proseslərlə barışmamasının, onun illərlə bəslədiyi "müharibə köpəkləri"nin - bəli, cinayətkar Qarabağ siyasi klanının mövqelərini itirilməsindən sarsılmasının göstəricisidir.

O ki qaldı Azərbaycana, əlbəttə, zəif Ermənistan və ondan da zəif erməni hökuməti bizim maraqlarımıza cavab verir. Amma ki, Qarabağ probleminə zəruri konstruktivizm nümayiş etdirmək və bu istiqamətdə praqmatik siyasət yürütmək üçün Ermənistanda işlək hökumət olmalıdır, əks təqdirdə o, xalqına və ölkəsinin siyasi qüvvələrinə sülh planını qəbul etdirə bilməz...

İŞİD erası bitdimi...

Terror təşkilatı bir daha qayıtmaq üçün münasib zamanı gözləyir

Təşkilatdan o da bildirilib ki, ələ keçirilən yaşayış məntəqəsində 470 İŞİD terrorçusu olub. Ümumilikdə isə Bağuzdan 5 minə yaxın insan köçüb və bunların 3500 nəfərə yaxını SDQ qüvvələrinə təslim olub. Təslim olanlar koloniyaya məxsus maşınlarla savaşa bölgəsindən çıxarıldı. O da bildirilir ki, sonuncu iki kəndin ələ keçirilməsindən sonra Suriyanın şərqində, daha dəqiqi, Fərat çayının şərq sahilində İŞİD-ə məxsus ərazi qalmayacaq.

O da bildirilir ki, 2017-ci ildə ABŞ-in rəhbərlik etdiyi koalisiyanın dəstəyi ilə Suriyanın şimalı və şərqində İŞİD-ə qarşı başladılan hərbi əməliyyatlar nəticəsində 27 mindən çox insan İŞİD-in nəzarətində olan bölgələri tərk edib. Ötən iki ildə 1800-ə yaxın İŞİD üzvü təslim olub.

İŞİD yanvarın 16-da Mənbicdə, 23-də isə Hasake rayonunda terror aktı törədib. 16 yanvar terroru zamanı ABŞ ordusunun 4 hərbiçisi və daha 15 yerli sakin ölüb. 23-də isə 5 SDQ döyüşçüsü öldürülüb. Yeri gəlmişkən, ötən həftə SDQ-yə təslim olan 600 İŞİD silahsızın Suriyanın şimalındakı ABŞ hərbi bazasına aparıldığı haqda iddialar yayılıb.

Artıq İraqda da İŞİD xeyli zəiflədilib. İndi İraqın yalnız qərbində, Anbar vilayətində İŞİD-in kiçik qrupları qalmaqdadır. Son aylarda Kərkük və ətrafında da fəallaşan İŞİD terrorçuları əsasən gizli fəaliyyət göstərir, qəfil hücumlar həyata keçirir. Formal olaraq İŞİD-in İraq ərazisində nəzarət etdiyi bölgələr yoxdur.

Qeyd edək ki, İraq hökuməti 2017-ci ilin noyabrında İŞİD-in tamamilə məhv edildiyini bəyan edib. Ancaq buna baxmayaraq, terror təşkilatı Anbar əyaləti və ölkənin şimal rayonlarında, eləcə də Bağdadda gizli şəkildə fəaliyyətini davam etdirir. Vaxtaşın olaraq terrorçular əsasən hökumət

verməyə məcbur olub.

Ötən il isə İraq hökumət qüvvələri şimal əyalətlərindən birinin kəşfiyyət idarəsi rəisinin müavinini məhz gizli şəkildə saxta pasport satışına görə həbs edib. Bu həm də İŞİD-in İraqda hələ bir müddət qalacağına göstərir. Ancaq İŞİD İraq və Suriyada, yəni meydana çıxdığı ölkələrdə artıq ənənəvi terror təşkilatları kimi gizli fəaliyyət göstərməyə məcburdur.

Məsələ ondadır ki, digər terror təşkilatlarından, o cümlədən içerisindən çıxdığı "Əl-Qaidə"dən fərqli olaraq İŞİD "ərəb baharı"ndan sonra İraq və Suriya ərazisində açıq fəaliyyət göstərən və daha sonra xilafət elan edən bir qruplaşmadır.

Xatırladaq ki, 2004-cü ildə İraqın ABŞ ordusu tərəfindən işğalına qarşı mübarizə məqsədilə "Əl-Qaidə"nin İraq qolu olaraq yaranmış İŞİD həmin vaxt Amerika ordusuna qarşı savaşıb. Bu dövrdə daha çox gizli fəaliyyət göstərən İŞİD növbəti dəfə Suriyada 2011-ci ildə peyda olub və bu dəfə artıq fərqli xətt tutub, torpaqlar işğal

miş xalq özünü müdafiə dəstələri "Həşdi Şabi"nin hücumları ilə zəiflədilib. 2017-ci ildə Mosul şəhəri İŞİD-dən geri alınmış və noyabrda qruplaşmanın ləğvi elan olunub. Ancaq bundan sonra məlum olub ki, İŞİD artıq "yer altına" çöküb və terror hücumları və sui-qəsdlər həyata keçirir.

Ancaq indi İŞİD, sadəcə, İraq və Suriyada deyil, qruplaşmanın Liviyada, Misirdə Sina yarımadası, Yəmənə, Əfqanıstanda və Nigeriya kimi ölkələrə "filialları" mövcuddur. Lakin bu ölkələrdə də, İŞİD-in nəzarətində daha əvvəl İraq və Suriyada olduğu qədər geniş ərazilər yoxdur. Halbuki 2014-cü ilin payızında İŞİD-in nəzarətində İraq və Suriya torpaqlarında 12 milyona yaxın insan yaşayırdı.

İŞİD və bənzər silahlı qrupların ortaya çıxması və hər dəfə ağır zərbə aldıqdan sonra toparlanıb ortaya çıxması, güc qazanması ilk növbədə ölkələrdəki siyasi şərtlərdən asılıdır. Çünki birincisi, inqilab başlayan ölkələrdə uzun illər davam edən avtoritar rejimlər siyasi insti-

dövlətləri də diktatorların devrilməsi üçün silahlı müxalifətə - dinə yanaşmasından asılı olmayaraq - dəstək verdi. Qərb yalnız iş-ışdən keçəndən sonra radikal islamçı qrupların fərqi qəndə oldu, onda isə artıq gec idi.

Məsələ ondadır ki, radikal İslam amili müsəlman ölkələri üçün həmişə aktual problem olub. Çünki sosial ədalətsizliyin, avtoritarizmin mövcud olduğu yerdə istə-istəməz alternativ güc özünü fəda etməyə hazır olan siyasi İslam olub. Siyasi iştirakdan, özünü təsdiqləmək imkanından, normal şərtlərdə həyatını yaşamaqdan məhrum qalan müsəlmanların (xüsusən də gənclər) üz tutacağı ünvan radikal qruplardır. Bu "təcrübəni" ötən əsrin 60-70-ci illərində Əfqanıstanda başlayan müharibədə ortaya çıxan "Əl-Qaidə" nümunəsi təsdiqləyib.

Bu mənada İŞİD kimi qruplar bir daha qayıda bilər. Sadəcə, bunun üçün "münbit şərait" yaranmalıdır. İŞİD məhz o gün gözləyir.

□ **Kənan RÖVŞƏNOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

Qarabağ Komitəsinin (QK) fevralın 16-na təyin etdiyi növbəti mitinq icazə verilib-verilməyəcəyi müzakirə mövzularından biridir.

Bundan öncə komitənin iki mitinq müraciətinə mənfi cavab verildiyi halda, Milli Şuranın 19 yanvar mitinqinə icazə verildi. Bu icazədən sonra QK ümidləndi, 16 fevrala mitinq təyin etdi. Lakin həmin ərəfədə maraqlı gedişat oldu: Milli Şuranın da 26 yanvar aksiyasına icazə verilmədi. Bütün bunlar QK-nın mitinqinə icazə verilib-verilməyəcəyi yönündə müəmmalları artırır.

Bu arada məlumat yayılıb ki, MŞ fevralın ilk 10 günlüyündə kütləvi aksiya keçirmək üçün Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinə növbəti dəfə müraciət edəcək. Bu belə iddialara da yol açır ki, MŞ özünü favoritə çevirmək üçün QK ilə mitinq bəhsinə girib. Bundan əlavə, yeni yaradılan Azərbaycan Xalq Hərəkatının da bu komitənin fəaliyyətini kölgədə qoyduğu yönündə də fikirlər rast gəlinir.

Gedən müzakirələri, yaranan sualları Qarabağ Komitəsinin təsisçilərindən olan QAT sədri Akif Nağı ilə dəyərləndirdik. Akif bəy "Yeni Müsavat" a gileyli danışdı: "Biz ötən ilin may ayından "Qarabağa azadlıq" tələbinin daha sət şəkildə gündəmə gətirilməsi üçün təşəbbüs etdik, cəmiyyətdən ciddi reaksiya gəldi. Qarabağ Komitəsinin, yeni Qarabağ hərəkatının yaranması prosesi başladı. Bəzi qüvvələr bu prosese adekvat yanaşma göstərmədilər. Dəstək vermək əvəzinə, özlərinin qrup maraqlarını qorumağa başladılar. Bu gün də həmin xoşagəlməz tendensiyalar davam etdirilir, sanki bizimlə mitinq yarışına giriblər. Cəmiyyətdə Qarabağ tələbinin qabar-masından narahat olan qüvvələr mövcuddur. Hakimiyyətin içərisində bəzi qrupların da narahatlığı var. Eyni zamanda Rusiya, Qərbdə müəyyən mərkəzlər istəyirlər ki, Azərbaycan cəmiyyətində Qarabağ tələbi söndürülsün, heç kəs Qarabağdan danışmasın və ya ancaq sülhdən danışsınlar. Son dövrlərdə "xalqları sülhə hazırlayın" tapşırığı da həmin mərkəzlərdən gəlir. Biz isə hesab edirik ki, xalqımızı təslimçi sülhə yox, Vətən müharibəsinə hazırlamaq lazımdır. Bəziləri mitinq və digər fəallaşma nümayiş etdirməklə, guya istefa və sair tələbləri bağırmaqla Qarabağ tələbini arxa plana keçirmək istəyirlər. Biz öz yolumuzla getməyə israrlıyıq, bu yolda mitinqlərin keçirilməsi də vacib təsir imkanlarındanır. Diqqəti yayındırmağa ehtiyac yoxdur. Hər kəs Qarabağın azadlığı naminə öz məsuliyyətini dərk etməlidir. Qarabağ işğaldan azad olunana qədər hər bir siyasi və ictimai qüvvə hakimiyyət davası yox, Qarabağ davası aparmalıdır. Qarabağ azad olunandan sonra hər kəs özünün siyasi mübarizəsini davam etdirə bilər. Biz hakimiyyətə təzyiqlik və dəstək xəttini aparırıq. Hakimiyyətə təzyiqlik edirik ki, Qarabağın azadlığı üçün müharibəni başlasın, başlayandan sonra isə bütün istiqamətlərdə hakimiyyətə dəstək verəcəyik".

"Milli Şuranın bizimlə mitinq yarışına girməsi yaxşı hal deyil"

Akif Nağı: "İstefa və sair tələbləri bağırmaqla Qarabağ tələbini arxa plana keçirmək istəyirlər"

QAT sədri mitinq müraciətinə də toxundu: "Bu həftənin 3-cü günü Qarabağ Komitəsinin iclasında mitinqlə bağlı müraciət üçün qərar verəcək. Mitinq hazırlıq işlərinə başlamışıq, komitə üzvləri təbliğat işlərini aparırlar. Milli Şuranın bizimlə mitinq yarışına girməsi yaxşı hal deyil. Amma davam edəcəklərsə, olsun, onlara nəse demək fikrimiz yoxdur. Milli Şuranın 26 yanvar mitinqinə icazə verilməməsinin bizə heç bir aidiyyəti yoxdur. Onların bəzilərini hərəkatları ona yönəlib ki, ümumiyyətlə, heç kəsə mitinq üçün icazə verilməsin. Onlar bununla hakimiyyətin əlinə bəhanə verirlər. Mitinq icazə verilmədiyi halda hansı addımların atılacağı yönündə mən öz adımdan danışa bilərəm, amma fikrimi deyib komitəni fakt qarşısında qoymaq, qəbul ediləcək qərara təsir etmək istəmirəm. Komitə üzvləri mitinq üçün rəsmi müraciət edəcəyik, sonra isə icazə verilmədiyi hal üçün kolleqial qərar qəbul olunacaqdır".

A.Nağı QK-nın fəaliyyətinin yeni yaradılan xalq hərəkatının kölgəsində qaldığı yönündə səslənən fikirlərə də münasibət bildirdi: "Qarabağ Komitəsi ilə yeni yaranmış Xalq Hərəkatı arasında qarşıdurma görüntüsü yaratmaq istəyənləri təqdir etmirəm. Hər iki qurumda təmsil olunan adamlar çoxdur. Hərəkatın fəaliyyətinə uğurlar arzulayıram, amma uğur qazanacağına o qədər də inanmıram. Bunu əsaslandırmaq üçün kifayət qədər arqumentim var, amma indi səsləndirmək istəmirəm. Zaman hər şeyi göstərəcək. Bir daha təkrar edirəm ki, bu gün bütün partiya, hərəkat, hər bir vətəndaşın əsas fəaliyyəti Qarabağın işğaldan azad olunmasına yönəlməlidir. Təbii ki, insan haqları, demokratiya, ədalətli cəmiyyət məsələlərini də tam arxa plana keçirməyi təklif etmirəm. Amma hər şeydən öndə Qarabağ məsələsi olmalıdır. Bu

günlərdə sosial şəbəkələrdə bir neçə müxalif yönlü şəxs yazmışdı ki, bizə, yeni onların liderlərinə Qarabağ yox, hakimiyyət gərəkdir. Biz isə deyirik ki, bizə hakimiyyət yox, Qarabağ lazımdır. Rusiyanın tarixində müsbət rol oynamış və bir çoxlarının fikrinə görə Rusiya üçün ən düzgün inkişaf yolunu göstərmiş Stolpin ona qarşı davamlı sui-qəsdlər törədən psevdo inqilabçılara müraciət edərək deyirdi: "Sizə böyük sarsıntılar lazımdı, bizə

isə Böyük Rusiya". Rusiya onun dediyi yolla getsəydi, indi dünyanın ən güclü və müttərəqqi dövləti olardı. Onun sözlərini bir qədər dəyişib demək istəyirəm, ağalar, bəylər, cənablar, sizlər tələyin bizə qismət elədiyi bu ölkəni xarabalığa çevirib, bayquş hökumətləri sürmək istəyirsiniz, bizlər isə Qarabağı azad edib çığışlanan güclü Azərbaycan qurmaq istəyirik".

□ **Cavansir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

"AXH-nin gizli heç bir məqsədi, planı mövcud deyil"

Elşad Musayev: "Mövqeyimiz budur ki, mübarizə sivil qaydada olmalıdır, heç bir söyüşə, təhqirə yol vermədən aparılmalıdır"

Yanvarın 26-da qərarında təsis konfransını keçirən Azərbaycan Xalq Hərəkatında 20-dən çox partiya və çoxlu sayda ictimai xadimlər, sadə vətəndaşların olduğu bildirilir. AXH-nin Azərbaycanda nələri dəyişə biləcəyi, nələrə nail olacağı yönündə fərqli fikirlər səslənir. Hərəkatın geniş çevrəni əhatə edəcəyini düşünənlər də var, bunun əksini deyənlər də.

Bes yeni təsis olunan Azərbaycan Xalq Hərəkatı ölkənin əsas və ən güclü, xalqı toparlaya bilən təşkilata çevrilə biləcəkmi? Hərəkat qarşısına inqilab etmək məqsədi qoyub?

Hərəkatın idarə Heyətinin üzvü, Böyük Azərbaycan Partiyasının sədri Elşad Musayev "Yeni Müsavat" a bildirdi ki, böyük iddialar səsləndirib, sonra o iddialar reallaşdırılmayanda normal, qəbullanan durum yaranmır: "Ona görə də indidən böyük iddialarla çıxış etməyi düzgün hesab etmirəm. Qarşıdakı iş prosesində, fəaliyyət dövründə hər şey görünəcək ki, Azərbaycan Xalq Hərəkatı qarşısına qoyduğu məqsədə nə qədər nail olub və nail ola bilər. İlk növbədə ondan başlayaraq ki, bu Xalq Hərəkatının yaranma səbəbləri nə ilə bağlıdır. Bizim qəbul elədiyimiz əsasnamədə də aydın

göstərilir ki, ölkədə qanunçuluqla bağlı sahədə, sosial iqtisadi sahədə, bir sözlə, cəmiyyətdə problemlər var. Ölkədə mövcud olan siyasi təşkilatların da ayrı-ayrılıqda vəziyyəti dəyişməyə gücü çatmır. Ona görə də yeni bir formul axtarıldı. Bu da cəmiyyətin ayrı-ayrı təbəqələrini, təşkilatları öz ətrafında əməkdaşlıq üçün birləşdirən formatdır. Biz hesab edirik ki, cəmiyyətdə daşlar yerindən tərpənməlidir. Çünki amorf bir vəziyyət yaranıb. İnsanlar siyasi proseslərə qoşulmur və bir qisim siyasi təşkilatlar da var ki, bir-birini qəbul etmirlər, yalnız özlərini müxalifət hesab edirlər. Bir qismi yalnız xaricdən dəstək gözləyir, başqa təşkilatlarla əməkdaşlığa meyilli görünmürlər. Bu cür təşkilatlar elə düşünür ki, hamı onlarla hesablaşmalıdır. Ən əsas belə təşkilatların yadından sadə və

təndaşlar çıxıb. Biz isə Azərbaycan Xalq Hərəkatı formatı olaraq belə hesab elədik ki, ilk növbədə prosesin önünə sadə Azərbaycan vətəndaşlarını gətirmək lazımdır, siyasətin mərkəzi elementi sadə sivi vətəndaş olmalıdır. Odur ki, hərəkatda o qədər də tanınmayan, iddialı olmayan adamlar da ola bilər. Ən əsas prosesin başlamasıdır. Proses başlayanda onun önündə getməyə adamlar çox olacaq".

E.Musayev qeyd etdi ki, Azərbaycan Xalq Hərəkatı hansısa başqa təşkilatlar və birliklərlə rəqabət aparmaq üçün yaradılmayıb: "Bu hərəkat o cümlədən Milli Şura ilə və digər özünü hamıdan böyük sayan partiyalarla rəqabət üçün yaradılmayıb. Əksinə, biz hesab edirik ki, bütün qüvvələr səfərbər olmalıdır. Biz bütün siyasi qüvvələrlə əməkdaşlıq tərəfdarıyıq. Kim əməkdaşlıq eləmərsə, bu onların öz problemdir. Belə bir

deyim var ki, ittifaq istəməyən iqtidar istəmir. Biz həm ittifaq istəyirik, həm iqtidar istəyirik".

Partiya sədri vurğuladı ki, AXH-nin məqsədi zorakı inqilab həyata keçirmək deyil: "Biz istəyirik demokratik, hüquqi, siyasi yollarla vəziyyəti müsbətə dəyişək. Ən əsas da istəyirik ki, bu dəyişimi Azərbaycan xalqı həyata keçirsin. Heç bir xarici gücün istəyi həyata keçməsin, xalqın istəyi həyata keçsin. Hesab edirik ki, böyük kütləvi etiraz aksiyalarına nail olaq. Lakin bu o demək deyil ki, biz bu aksiyaları zorakılıqla inqilab etmək üçün istəyirik. Sadəcə olaraq, hesab edirik ki, dinc böyük etiraz aksiyaları hökumətə yanlış addımlardan, yanlış qərarlardan geri çəkəndir və düzgün qərarlara sövq edə bilər. Odur ki, AXH-nin gizli heç bir məqsədi, planı yoxdur. Biz hazırda zal toplantıları keçiririk. Müəyyən müddətdən sonra kütləvi aksiyalara başlamaq barədə müzakirələrimiz olacaq. Bölgələrdə təşkilatlanma həyata keçiriləcək. AXH hesab edir ki, mübarizə sivil qaydada olmalıdır, heç bir

söyüşə, təhqirə yol vermədən mübarizə aparılmalıdır. Heç bir rəqibə söymək olmaz. Söyüş ritorikası ilə hakimiyyətə gəlmək, hakimiyyətdə qalmaq, xalqın dəstəyini qazanmaq olmaz. Kim siyasətdə söyüş ritorikasını seçib, uğur qazanması mümkün deyil. Küçə uşaqları söyüş söyürlər, siyasətçi küçə uşağı səviyyəsinə enməməlidir. Müxalifət təşkilatları arasında isə rəqabət yox, əməkdaşlıq mühiti yaradılmalıdır. Hamı görməlidir ki, Azərbaycandakı siyasi təşkilatlar ölkədəki vəziyyəti müsbətə dəyişmək üçün əməkdaşlıq edir".

"Milli Şura mitinq keçirəcəyi halda AXH qoşulacaq mı" sualına E.Musayev belə cavab verdi: "19 yanvarda keçirilən mitinqdə İsgəndər Həmidov öz adından iştirak etdi. O zaman hələ AXH təsis konfransını keçirməmişdi. Bundan sonra kimsə mitinq keçirsə və əməkdaşlıq istəsə, biz əməkdaşlıqdan qaçmırıq. Hər zaman müzakirə eləməyə hazırıq. Kiminsə mitinqində təşkilat olaraq rəsmi şəkildə iştirak etmək üçün rəsmi danışıqlar və razılaşmalar olmalıdır. Amma insanların fərdi şəkildə hansısa dinc aksiyalara getməsinə qadağa qoyulmasının tərəfdarı deyilik".

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDF

www.kivdf.gov.az

Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

Qarabağ ətrafında diqqətçəkən və erməniləri ciddi şəkildə təşviş salan informasiyaların fonunda Ermənistan baş verənlər Nikol Paşinyan hökuməti üçün çətin günlərin hələ qarşıda olduğunu deməyə əsas yaradır. Xüsusilə də Davos Forumu çərçivəsində prezident İlham Əliyev və Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan arasında reallaşan görüşdən sonra bir sıra rayonların işğaldan azad olunmasına hazırlıqların gətirdiyi barədə davamlı məlumatlar yayılır ki, bu da Ermənistanla hay-küy doğurub.

Düzdür, N.Paşinyan bununla bağlı məlumatları təkzib etdi və mövqeyindən geri çəkilmədiyini bildirdi. Lakin bir sıra Rusiya ekspertləri israrla mart, yaxud iyun ayında ərazilərin bir qisminin işğaldan azad olunacağını, sülh müqaviləsinin imzalanacağını israrla bildirirlər. Bu iddiaları həttə Ermənistanla yaxın olan ekspertlərin də dilə gətirməsi şübhələri artırırsa da, erməni tərəfdə narahat olanların sayı da artır.

Məhz belə bir durumda "Ermənistan qartalları - Vahid Ermənistan" Partiyasının sədr müavini, "haynews.am" saytının rəhbəri Mqer Yeqiazaryanın saxlanıldığı "Nubaraşen" həbsxanasında keçirdiyi 44 günlük aclıq aksiyası nəticəsində ölməsi işğalçı ölkəni silkələyib. Artıq belə iddialar səslənir ki, N.Paşinyan onun hakimiyyətinə qarşı olanlardan qisas almaqda israrlıdır. Vaxtilə Rusiyanın baş diplomatı Sergey Lavrov da Paşinyanı keçmiş hakimiyyət təmsilçilərinə qarşı cəzalandırma tədbirlərinə əl atmayacağı barədə öhdəliyinə əməl etməməkdə qınamışdı, sərt cavab almışdı.

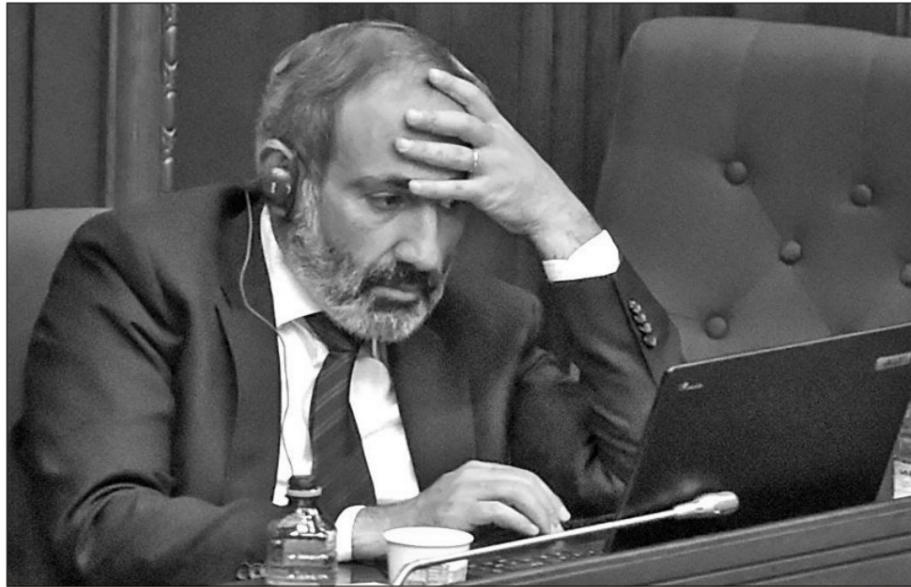
Paşinyanın hakimiyyətinə qarşı çıxdığı üçün qondarma ittihamla həbs olunan Yeqiazaryanın oğlu Vazqen Yeqiazaryan isə Ermənistanın baş naziri və parlamentin bir qrup deputatına açıq məktub ünvanlayıb (Publika.az). Oğul Yeqiazaryan hakimiyyəti atasının ölümündə günahlandırıb. "Nikol Paşinyan, sizin bu cinayət işinə müdaxilənizin səviyyəsini biz yəqin ki, sonadək tam bilməyəcəyik. Amma siz "nə olursa-olsun, bu adamı həbsə atmaq lazımdır" prinsipi ilə çıxış edərək davranmısınızsa, onda diləyirəm ki, mənimlə qardaşımın və anamın çəkdiyi bütün əzablar sizin həyat yol-

daşınız və oğlunuzun da başına gəlsin və onlar da eyni təcürübəni yaşasınlar. Unutmayın ki, icraçılar şəxsən sizə yox, sizin vəzifənizə, kreslonuza tabedirlər. Bu kreslo bu gün sizdədir, sabah isə...", - deyə məktubda qeyd olunur.

"Nikol Paşinyan Ermənistan Levon Ter-Petrosyanın soyğunçuluq siyasətini davam etdirir". Bu haqda Qarabağda döyüşmüş "Talin" dəstəsinin komandiri Sərkis Karapetyan İrəvanda jurnalistlərlə görüşündə deyib (Virtualaz.org). Onun sözlərinə görə, bir ildə Ermənistanın təxminən 40 milyard dramlıq sərvət daşınır. Və bu hazırda da davam edir, üstəlik heç kim indi bu haqda danışmır. "Nikol Ter-Petrosyanın tərəfdarı kimi onun siyasətini davam etdirir. Nəyə görəsə heç kim Ermənistanın birinci prezidentinin törətdiyi cinayətlər haqda danışmır, hamı 2008-ci ilin 1 mart hadisələrinə konsentrasiya olunub. Hərçənd Levon da əhalinin talanmasına və qətlərə görə məsuliyyət daşıyır" - keçmiş səhra komandiri deyib. Karapetyan əlavə edib ki, adı dinc dövr qoyulan müddət ərzində, yəni atəşkəsin əldə edilməsindən bu yana 3 mindən çox erməni əsgəri ölüb. "Bizim əsgərlərin ölümünə görə məsuliyyət Levon Ter-Petrosyanın üzərinə düşür, atəşkəs və geri çəkilmək barədə əmri o verib" - Karapetyan bildirib. Keçmiş səhra komandiri əmindir ki, Nikol Paşinyan jurnalist olanda 25 min drama böhtançı məqalələr yazırdı və indi o, özünü xalqın nümayəndəsi adlandırma bilməz.

Paşinyan digər rəqiblərinin də basqıları ilə üz-üzədir. Eks-prezident Robert Köçeryanın girov müqabilində həbsdən azad olunması ilə bağlı gözləntilər hələ ki nəticə

Qarabağ

Ermənistanın baş naziri çıxılmaz durumda

Davos Forumundakı Qarabağ müzakirələrindən sonra Nikol Paşinyana qarşı müxtəlif cinahlardan hücumlar başlayıb; **politoloq**: "Paşinyan hazırda rayonları qeyd-şərtsiz boşaltmaq imkanında deyil, çünki..."

vermir. Rusiya rəhbərliyinin dəstəyindən ruhlanan keçmiş prezidentsə tərəfdarlarına yazdığı məktubda özünü siyasi məhbus adlandırıb və mübarizədən geri çəkilməyəcəyi ilə hökumət başçısını təhdid edib. Bundan əlavə, Ermənistanın KTMT-dəki keçmiş baş katibi Yuri Xaçaturovun və bu günlərdə yenidən həbs edilən general Manvel Qriqoryanın vəkilləri Avropa İnsan Haqları Məhkəməsinə şikayət hazırlayırlar. "Qarabağ klani", həmçinin parlamentdən kənar qalmış Daşnaksütyun da revanşa hazırlaşır. Bütün bunların fonunda N.Paşinyanın Qarabağla bağlı güzeştə getməsi onun hakimiyyətinə son qoya bilər.

Maraqlıdır ki, Ermənistan prezidenti Armen Sərkisyan da N.Paşinyandan məsafə saxlayır. Bu günlərdə erməni prezident demişdi ki, Nikol Paşinyan və Azərbaycan prezidenti ilə görüşləri barədə şərh verməyə hazırlaşmır. "Birincisi, bu görüşlərin detallarından xəbərdar deyiləm və ümumiyyətlə, xarici siyasət sahəsində baş nazirin müəyyən görüşləri barədə şərh vermək prezidentin işi deyil", - deyərək Armen Sərkisyan bildirib. Bu, onların arasında soyuq külləklərin əsdiyi görüntüsünü yaradır. Düzdür, 28 yanvarda Sərkisyan və Paşinyan Ermənistan ordusunun yaranması ilə bağlı tədbirdə bir yerdə görünüb. Ancaq onların bir-birindən məsafə saxladığını diq-

qətli müşahidəçilər yaxşı görür. Diplomatik təcrübə sahibi olan A.Sərkisyan da görür ki, N.Paşinyan "ipi üstə odun yığılası" deyil. Ona görə də baş nazirdən məsafə saxlamaqla özünü "yandırmaq" istəmir. Hər halda, Ermənistan prezidentinin Paşinyandan Davosdakı Qarabağ müzakirəsi barədə heç nə soruşmadığına inanmaq mümkün deyil. Xalqların sülhə hazırlanması məsələsi, yaxud 4-5 rayonun azad olunması söhbəti varsa, burada Ermənistan prezidenti xəbərsiz qala bilməz. Söhbət iki münaqişə tərəfindən gədir, qarşı dövlətin prezidenti niyə sussun?

"Dağlıq Qarabağın statusu və təhlükəsizliyin təmin edilməsi Ermənistan üçün prioritetdir". Bunu isə Ermənistanın xarici işlər naziri Zohrab Mnatsakanyan deyib (teleqraf.com). Nazir qeyd edib ki, Azərbaycanla son danışıqlarda xalqların sülhə hazırlanması ilə bağlı aparılmış müzakirələrə verilən reaksiyalar onda təəccüb yaradıb: "Bu, məğlubiyyət kimi başa düşülməməlidir. Əminəm ki, şərtlərimiz dəyişməyib. Məsələyə ATƏT-in Minsk Qrupu çərçivəsində həll tapmağa davam edəcəyik". İşğal altındakı Qarabağdakı separatçıların danışıqlar prosesinə cəlb edilməsi ilə bağlı Mnatsakanyanın cavabı belə olub: "Bu istiqamətdə də danışıqlar aparırıq". Ermənistanın baş nazirinin

son Rusiya səfəri ətrafında da müzakirələr gedir. Ölkəsində mövqeləri zəifləməkdə olan Paşinyanın Moskvada Rusiya prezidenti tərəfindən qəbul olunmaması, onun yalnız baş nazir Dmitri Medvedyevlə görüşməsi də müzakirə mövzularındandır. Üstəlik, Kremldən bildirilib ki, Medvedyevlə görüş Paşinyanın xahişi əsasında baş tutub. Bundan əvvəl Putinin köməkçisi Rusiya prezidentinin iş qrafikində Paşinyanla görüşün olmadığını demişdi. Bu da N.Paşinyana Moskvanın etimad göstərməməsinə təsdiqləyir və Ermənistanla bir sıra dairelər məmnun qalsa da, pərt olanlar da az deyil.

Məhz belə bir situasiyada Qarabağ məsələsinin aktuallaşması, Azərbaycanın israrla torpaqlarının azadlığını tələb etməsi Ermənistanla panik ovaqın hökm sürməsinə rəvac verir.

"Ermənistan ordusundakı problemləri nə əvvəlki hakimiyyət həll etdi, nə də indiki rəhbərlik həll edir". Bunu erməni ekspert Armen Ayvazyan deyib (Trend.az). O bildirib ki, Silahlı Qüvvələrin real ehtiyatının olmaması bir çox mütəxəssislərdə narahatlıq doğurur, lakin problemin həlli üçün hakimiyyətin hər hansı fəaliyyəti müşahidə olunmur: "Uzunmüddətli müharibədə Azərbaycan qarşısında davam gətirə bilmək üçün peşəkar ehtiyat hissələr yaratmaq lazımdır". A.Ayvazyan qeyd

edib ki, əgər cəbhə xəttində qarşıdurma olsa, bu, Ermənistan üçün son dərəcə ağır nəticələne bilər: "Anlamaq lazımdır ki, döyüş fəaliyyətinin bərpası ilə bağlı təhlükə hər an var".

"Atlas" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri, politoloq Elxan Şahinoğlu "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, danışıqların nəticəsi barədə optimist deyil: "Bu xəbərlər ki, yayılır, guya yayda hansısa sülh müqaviləsi imzalanacaq, torpaqların bir hissəsi qaytarılacaq, biz gərək bu qədər sadələşməyə qorxur. Paşinyan indiki dövrdə durub Qarabağ ətrafındakı rayonları qeyd-şərtsiz boşaltmaq imkanında deyil. Çünki qarşısında "Qarabağ klani", Moskva var. O, təzyiqlərdən, çevrilişdən qorxur. Mən bu xəbərləri yəqin mənəbelərə inanmıram. Sonuncu dəfə də Stanislav Tarasov belə bir açıqlama ilə çıxış etmişdi. Han-

Mger Yegiazaryan adlı erməni fəal ötən il dekabrın 5-dən təcridxanada aclıq aksiyasına başlamışdı. O, 52 günlük aclıqdan sonra ölüb. Sayt əməkdaşı və Erməni Qartalları - Vahid Ermənistan Partiyasının sədr müavini olan bu şəxsin ölümü, keçirdiyi aclıq aksiyası dünyada böyük səs-küy doğurmamışdı. Erməni mediası bununla bağlı geniş kampaniya aparmadı, beynəlxalq ictimaiyyət də buna hər hansı reaksiya verməmişdi. Və bu məqam istər-istəməz Azərbaycanda müəyyən qrup tərəfindən fərqli yozumlara səbəb oldu. Bunu daha çox blogger Mehman Hüseynovun aclıq aksiyası ilə müqayisə edənlər Qərbin Azərbaycanla bağlı məsələdə daha qərəzli olduğunu bildirdilər.

Əslində mənzərə nədən xəbər verir? Bu iki aclıq aksiyasını müqayisə etmək düzgündürmü? Niyə M.Hüseynovun təmsilində dünya ayağa qalxdığı halda, erməni bir siyasətçinin ölümü nəticələnən aclıq aksiyasına beynəlxalq ictimaiyyət, Avropa İttifaqı, Avropa Şurasından hər hansı reaksiya gəlmədi? Avropa ikili standartlarla yanaşır, yoxsa?

“Turan” informasiya agentliyinin rəhbəri Mehman Əliyev “Yeni Müsavat”-a açıqlamasında bildirdi ki, Azərbaycanda M.Hüseynova dəstək məqsədilə həm türmədə, həm də azadlıqda aclıq aksiyası keçirənlər olub. Bundan başqa, ölkədə buna olduqca sərt reaksiya verilib və bu məsələ beynəlxalq ictimaiyyətin diqqətində olub: “Jurnalistlər, bloggerlər məsələsinə beynəlxalq qurumlar həssas yanaşır. İlk gündən onun durumunu izləyirdilər. Bildirdilər ki, siyasi məhbusdur. Onun rəsmən həbs olunması versiyasını qəbul edən yox idi. Söz azadlığına görə həbs olunduğunu, vicdan məhbusu olduğunu deyənlər böyük əksəriyyət idi. Azadlığa çıxmasına 2 ay qalmış onu yenidən həbsdə saxlamaq

İki aclıq aksiyasının müqayisəsi - Mehman Hüseynov və ac qalıb ölənlər Yegiazaryan

Mehman Əliyev: “Erməni dələduza öz cəmiyyətlərində dəstək verilməyəndən sonra Avropa necə dəstək versin?”
Azər Həsərat: “Hər şeydən anında xəbər tutan beynəlxalq qurumların xəbəri vardı, amma susurdular”

Mehman Əliyev

Azər Həsərat

cəhdləri var idi. Reaksiya buradan irəli gəlirdi. Bundan başqa, həmin vaxt Azərbaycan hakimiyyəti ilə Avropa Birliyi arasında danışıqlar gedirdi. Ona görə də reaksiya buradan irəli gəlirdi.”

M.Əliyev erməni siyasətçinin aclıq aksiyası keçirməsinə də toxundu. Dedi ki, erməni mətbuatı bu şəxs haqqında “heç kim tərəfindən ciddiyyə alınmayan, qəbul edilməyən siyasətçi” yazıb: “Ermənilər özləri qeyd edirlər ki, ölkədə buna ciddi reaksiya verilməyib. Ermənistanın özündə bu mövzu ilə bağlı aksiyalar görmüşük? Amma Azərbaycan

da Mehmanla bağlı aksiyalar keçirildi. Ermənistanda bu, baş vermədi. Özləri bu şəxsə dəstək verməyəndən sonra Avropa ona necə dəstək versin? Halbuki Azərbaycanda Mehmanla bağlı sosial şəbəkələrdə necə canlanma, etirazlar, cəmiyyətin reaksiyası vardı. Beynəlxalq cəmiyyət də diqqətdə saxlayırdı. Qeyri-adekvat davranışı cəmiyyətdə pis reaksiyalara səbəb olmuşdu.”

Müəssisimiz sözügedən erməninin dosyesindən də danışdı. Dedi ki, Mger Yegiazaryan Qarabağın işğalı zamanı erməni

hərbi birləşmələrinin tərkibində vuruşub, müharibə veteranı olub və 2018-ci ildə hərbiçilərdən pul yığımağa görə həbs olunub: “O adam işə düzəltmək üçün hərbiçilərdən pul tələb edirdi. Üst-üstə hərbiçilərdən 370 min dollar alıb. Bunu kim müdafiə edəcək? Əgər bu, Sərkisyan hakimiyyəti tərəfindən qondarma iş olsaydı, Paşinyan gəlib onu azadlığa buraxardı. Demək ki, adam haqsız yerə həbs edilməyib. Ona qarşı biganə münasibət də sırf dələduz olmasına görə olub. Təsəvvür edin ki, bir oğru türmədə aclıq aksiyası keçirir. Ona cəmiyyətimiz niyə dəstək olsun ki? Bu da onun kimi”.

Virtualaz.org saytının rəhbəri Eynulla Fətullayev isə sosial şəbəkədəki statusunda olayla bağlı aşağıdakı şərhli yazıb: “Budur aclıq aksiyası! Erməni siyasi məhbus Mger Egiazaryan ay yarımlıq aclıqdan sonra vəfat edib”.

Mətbuat Şurasının İdarə Heyətinin üzvü Azər Həsərat isə bu mövzuda “Əsl aclıq aksiyası və dünyanın “reaksiyası” başlıqlı məqalə yazıb. A.Həsərat hesab edir ki, aclıq aksiyası nəticəsində dünyasını dəyişən şəxsin kimliyinə diqqət etmək

lazımdır: “Söhbət bir ermənidən gedir. Həm media nümayəndəsi, həm də bir siyasət adamıdır. Dünyanın ayağa qalxması üçün əməlli-başlı materialdır. Adam hay- news.am saytının rəsmisi və Erməni Qartalları - Vahid Ermənistan Partiyasının sədr müavini. Mger Yegiazaryan adlı bu erməni ötən il dekabrın 5-dən təcridxanada aclıq aksiyasına başlamışdı. Bu haqda xəbərlər geniş tirajlanmasa da hər şeydən anında xəbər tutan beynəlxalq qurumların xəbəri vardı. Amma susurdular...”

Yegiazaryan fırıldaqçılıqda ittiham edilərək həbsə atılmışdı. O, bu ittihamla razılaşmırdı, ona görə də aclıq aksiyasına başlayaraq etirazını bildirirdi. Sadəcə, şəxsinə münasibətdə ədalət istəyirdi. Biz bu adamın haqlı və ya haqsız olması haqda bir söz deyə bilmərik. Lakin Ermənistan dövlətinin həbs aldığı bir vətəndaşını qoruya bilməməsi göz önündədir”.

A.Həsəratın yazdığına görə, Ermənistandakı bu aclıq aksiyası və ölümün bizdəki siyasi proseslər fonunda baş verməsi də diqqətimizdən qaçmır: “Ötən ilin sonunda aclıq aksiyasına başlamış məlum Mehman Hüseyno-

vun məsələsini deyirəm. O, bu Mgerdən düz 20 gün sonra aclıq elan etmişdi. Bir balaca dözüb sonra qatıqla, xamayla, südlə “aclıq”ını davam etdirirdi. “Vaşinqton Post” qəzeti ələmi qatmışdı. Beynəlxalq təşkilatların səsindən qulaq tutulurdu. Hətta Avropa Parlamenti ayrıca qətnamə də qəbul etdi. Üstəlik, ABŞ siyasətlərinin də bəyanatları qulaqlanımızı zəlif etmişdi. Mehman bir gün aclıq edib bütün dünyaya haray saldı, ələndən gələni etdi ki, aclıq tez dayandırın. Mgerse, sadəcə, aclıq etdi. Özü də südlə, qatıqla deyil, əməlli-başlı aclıq. Ölümünə aclıq yeni. Və öldü də”.

MŞ İdarə Heyətinin üzvü hesab edir ki, heç olmasa indi bu insan haqları dəlilləri hərəkətə keçməlidir: “Keçərlərmi? İnanmırıq, amma hər halda, gözləmək istərdik. Görək, necə davranırlar? Görək, Avropa Parlamenti bu məsələ ilə bağlı da qətnamə qəbul edəcəkmi? Bizcə, bu məsələ ilə bağlı qətnamə Mehmanla bağlı qətnamədən daha sərt - ultimativ olmalıdır. Ən azından ona görə ki, Mehman məsələsi o qədər də dəhşətli deyildi, Prezident İlham Əliyevin və Azərbaycandakı sistemin humanizmi sayəsində tez həll edildi. Ermənistandakı olaya çox dəhşətli sonluğa gəlib çıxdı. Nə Ermənistan dövləti, nə də beynəlxalq ictimaiyyət bir insanın ölümünə aclığına oturmaşına reaksiya vermədi. Adami göz görə-görə ölümə tərk etdilər. O da öldü...”

□ **Sevinc TELMANQIZI,**
Musavat.com

Güneydəki həbslərə Bakıdan və Vaşinqtondan niyə reaksiya yoxdur?

Politoloq: “Soydaşlarımızın vəziyyətini müzakirəyə çıxarmalıyıq”

İranda yaşayan azərbaycanlı fəallardan biri Abbas Lisani yanvarın 22-dən həbsxanada aclıq aksiyasına başlayıb. O, qanunsuz həbsinə etiraz olaraq aclıq etdiyini söyləyib. Eyni zamanda milli fəalın yemək vasitəsilə zəhərlənməkdən və ya başqa şəkildə sui-qəsdə uğramaqdan ehtiyatlandığı bildirilir. Ərdəbil İnqilab Məhkəməsi A.Lisani haqqında ötən ay qiyabi hökm çıxarmışdı, o, 10 ay azadlıqdan məhrum edilmişdi.

A.Lisani hər il keçirilən Babək qalmasına yürüş və milli fəal Həsən ağa Dəmirçinin dəfnində etdiyi çıxışları zamanı İran İslam Respublikasının əleyhinə çıxmaqda ittiham olunur. Ötən il Babək qalmasına yürüş zamanı onlarla insanın saxlanıldığı, az sonra əksəriyyətinin azadlığa çıxdığı deyilir. Onlardan iki nəfər - İbrahim Nuri və Cəfər Rüstəmi haqqında hökm verilib. İ.Nuri 18 ay, C.Rüstəmi 6 ay həbs cəzasına məhkum ediliblər. İbrahim həbsdən sonra İranın uçqar şəhərlərindən birinə 2 il sürgün olunacaq. Həm də hər iki məhkum ictimai-siyasi qruplara üzv olmaq, mediada çıxış etmək hüququndan məhrum ediliblər.

Maraqlıdır ki, bütün bunlara Vaşinqton biganə qalıb. İnsan

haqlarının müdafiəsindən danışıqdan Amerikada bu hadisələri görməzdən gəlir. Azərbaycanda da güneyli soydaşlarımızın həbsi ilə bağlı heç bir etiraz müşahidə olunmur.

Proseslər barəsində “Yeni Müsavat”-a danışan politoloq Mübariz Əhmədovlu məsələ ilə bağlı bir sıra nüanslara toxunub: “Azərbaycanda reaksiyanın olmaması belli və məntiqlidir. Azərbaycan üçün əsas prioritet ərazi bütövlüyü prinsipidir. Biz öz ərazi bütövlüyümüzü uğrunda mübarizə apardığımız üçün digər dövlətlərin də ərazi bütövlüyü məsələsinə hörmətlə yanaşırıq. Ehtimal ki, bu cür hərəkətlər sonda İranın ərazi bütövlüyünün pozulmasına gətirib çıxara bilər. Ona görə də Azərbaycan hökü-

məti İrandakı azərbaycanlılarla bağlı laqeyd mövqedədir. Bunun səhv, yoxsa düz siyasət olması isə başqa mövzudur. Mən şəxsən oradakı qardaşlarımızı tanıyıb, başa düşürəm. İranın oradakı azərbaycanlılara qarşı münasibəti belə epizotik hadisəyə bənzərdir. Onların bu məsələ ilə bağlı çox ciddi elmi-politoloji təhlilləri var. Ona da uyğun işlərini qurublar. İranda bir nömrəli milli azlıq kimi kürdlər göstərilir. Onları da rəsmi sənədlərdə 4 müxtəlif ləhcədə danışan, iki təriqətə məxsus kürdlərə bölüblər. Bu dərəcədə bölgü aparmaqla kürdlərin də mətn olduğunu göstərmək istəmirəm. Azərbaycanlılara qarşı münasibəti konseptualdır”.

Politoloq bildirir ki, Vaşinqton İranda insan hüquqları ilə bağlı məsələlərə çox kəskin reaksiya verir: “Ancaq özlərinə

sərf edən prizmadan yanaşırlar. Azərbaycan üçün ən böyük təhlükələrdən biri budur ki, “Nüvə müqaviləsi” müzakirə edilən zaman həmişə ABŞ dövlət katibi və İranın xarici işlər naziri arasında əlavə məxfi görüş keçirilib. Bu günlərdə Pompeo Nizami Gəncəvini fars şairi adlandırdı və ondan optimist beyt səsləndirdi. Hesab edirəm ki, bu, heç də təsadüfi deyil. İranın dövlət rəsmiləri ilə ABŞ-in dövlət rəsmiləri arasında gedən gizli danışıqlarda bizim üçün təhlükəli məsələlər də müzakirə edilə bilər. ABŞ istəyir ki, İran anti-Rusiya, anti-Türkiyə və ya anti-Çin siyasəti aparsın. Eyni zamanda bununla yanaşı İran da ABŞ-in qarşısında məsələ qaldırır ki, anti-Azərbaycan respublikası olmağına da şərait yaradılsın. Bu məsələni nəzərə almırıyıq. Ona görə də Pompeo onun Nizami Gəncəvini yada salmasını təsadüfi saymaq olmur. Hafiz Şirazi, Sədi Şirazidə Nizamini yazdığından da opti-

mist beytlər var. Fars poeziyası bu iki şəxsin üzərindədir. Pompeo ondan da misal gətirə bilər. Dövlət olaraq hansısa formada Güney Azərbaycandakı həmyerlilərimizin vəziyyətini müzakirəyə çıxarmalıyıq. Deməyəm ki, oradakı azərbaycanlılara azadlıq, müstəqillik tələb edək. İranın Azərbaycanın daxili işlərində gördüyü işlər var. Bu işlərə rəğmənlər də oradakı azərbaycanlıların məsələsini aktuallaşdırmalıyıq. İran əgər Azərbaycanda dini, yaxud da hansısa etnik qrupu aktivləşdirsə, qoy bizim də İranda mədəniyyət mərkəzimiz olsun. Lazım gələndə biz də oradakı azərbaycanlılara dəstək verək. Hazırda rəsmi Tehran tərəfindən oradakı azərbaycanlılara qarşı təzyiq var. Ancaq yerli əhəlidə də çox sağlam bir oyunçu var, sivillik, savad uğrunda

Mübariz Əhmədovlu

mübarizə aparırlar. Demirlər ki, molla rejimi rədd olsun. İran Abbas Lisaniyə gücünə bəlləddir. İranda xalq hərəkatı pik nöqtəyə çatanda Abbas Lisani azərbaycanlılara müraciət etdi ki, bu, bizim hərəkat deyil və İran dövlətinin əleyhinə getməyin. Doğrudan da azərbaycanlılar İran dövlətinin əleyhinə getmədi. İran dövləti Abbas Lisaniyə gücünü praktiki görüb. Lisaniyə bir müraciəti ilə oradakı azərbaycanlılar sakitləşdi. Halbuki İranın hər yerində üsyanlar oldu. Baxmayaraq ki, ən çox sosial-iqtisadi problemlər ələ azərbaycanlılar yaşayan şəhərlərdir. Təkcə Urmiya problemi bütün Azərbaycanı pis vəziyyətə sala bilər. İran Lisaniyə gücünü bilir və imkan verməz ki, belə bir adam azadlıqda qalsın”.

□ **Əli RAİS,**
“Yeni Müsavat”

Bakı-Gəncə-Bakı sürət qatarının fəaliyyətə başlamasının bir ayı tamam oldu. Belə ki, ilk dəfə olaraq 2018-ci il dekabrın 29-da saat 9:00-da sürət qatarı Bakıdan Gəncəyə yola düşüb.

Qatarla ilk səfəri "Azərbaycan Dəmir Yolları" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin sədri Cavid Qurbanov başda olmaqla, QSC-nin rəhbər şəxsləri, deputatlar, jurnalistlər və incəsənət adamları etdilər. Sürət qatarı Gəncəyə 3 saat 45 dəqiqəyə çatdı. Lakin ümumilikdə hazırkı göstəriçiyə görə, Bakı-Gəncə arasında orta sürət 90, maksimum sürət 140 kilometr saat nəzərdə tutulub. Gələcəkdə isə bu, 160 km saat qədər qaldırılacaq.

Növbəti gün, yeni dekabrın 30-da qatarla Bakıdan Gəncəyə sırası vətəndaşlar səfər etmək imkanı qazandılar.

Qatar vaqonları "Stadler" şirkətinin istehsalıdır. Sərnişinlər VIP və biznes sinif vaqonları ilə yanaşı, ekonom vaqonlardan da istifadə edə bilərlər. Hər bir vaqon kiçik mətbəx, soyuducu və simsiz internetlə təchiz olunub.

Bakı-Gəncə-Bakı sürət qatarı ayın cüt günlərində Bakıdan, tək günlərində isə Gəncə şəhərindən saat 09:00-da yola düşür. Qatarın Bilecəri, Yevlax və Goran stansiyalarında dayanacağı müvəqqətdir. Dörd vaqondan ibarət qatar da birinci klass (9 yer), biznes (62 yer) və standart (296 yer) olmaqla, cəmi 367 oturmaq yeri var. Gediş biletləri dəmir yolu kassalarında və internet saytında onlayn satılır.

Bəs ötən bir ay ərzində qatarın fəaliyyəti necə olub?

İlk olaraq qeyd edək ki, qatar fəaliyyətə başladığından sonra sosial şəbəkələrdə müxtəlif fikirlər yazıldı. Yanvarın 5-də bir sıra şəxslər məlumat yaydılar ki, qatar yolda xeyli müddət dayanıb və sərnişinlər gecikiblər.

Lakin QSC-dən "Yeni Müsa-

Bakı-Gəncə-Bakı qatarınının 1 ayı - nələr oldu...

Sürətli sərnişin qatarı fəaliyyətə başlayandan bu günə qədər hər iki istiqamətdə 1250 sərnişin daşınıb

vat'a bildirildi ki, yayılan məlumatlar həqiqəti əks etdirmir. Qeyd olundu ki, 5 yanvarda Bakı-Gəncə-Bakı sürət qatarı yolda olarkən, gərginliyin verilməsində xırda problem yaranıb. Lakin problem dərhal aradan qaldırılıb və hərəkət davam edib. Onu da qeyd edək ki, Qatarın Gəncəyə ilk çatdığı gün izdiham yaşanmış, konsert proqramı təşkil edildi. Müxtəlif ictimai şəxslər, qəzet redaktorları qatarla bağlı təəssürat-

larında layihəni yüksək qiymətləndirdilər. Onlar bu qatarı gələcəyin qatarı adlandırdılar. Lakin buna baxmayaraq bir qrup şəxslər qatarın fəaliyyəti ilə bağlı mənfii informasiyalar yayıb, sürət haddinin aşağı olmasını xüsusi qabartdılar. "Azərbaycan Dəmir Yolları" isə məlumat yayaraq bildirdi ki, qatarın sürəti getdikcə qaldırılacaq. Hazırda sürətin aşağı olmasının səbəbi kimi yollarda tamamlanmayan işlər əsas gəti-

rildi.

"Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC-dən "Yeni Müsavat"a bildirildi ki, qurumda gedən yeniləşmə prosesinin əsas tərkib hissələrindən biri də yolların əsaslı təmiridir:

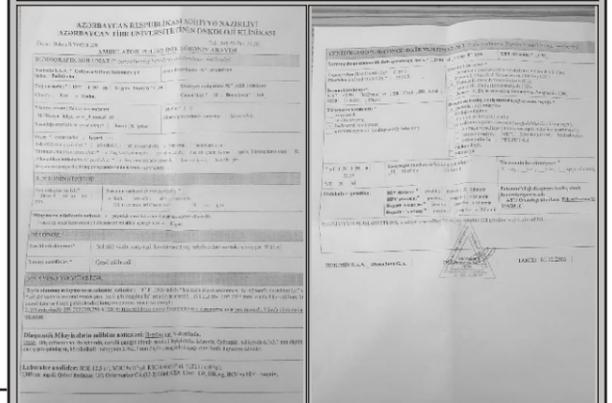
"Bu istiqamətdə dəmir yolunda kompleks işlər görülür. 2016-cı ildən dəmir yollarının əsaslı təmirinin növbəti mərhələsi həyata keçirilir. Artıq Bakı-Böyük Kəşik istiqamətində yollar dünya standartlarına uyğun, əsaslı təmir olunub, eyni zamanda həmin yollarda yeni yoldəyişənlər quraşdırılması başa çatıb. Təmas şəbəkəsində yenidənqurma işləri tam başa çatdırıldıqdan sonra maksimal sürət haddinin 140 km/saata çatdırılması planlaşdırılır".

Bakı-Gəncə-Bakı istiqamətində sürətli sərnişin qatarı fəaliyyətə başlayandan hər iki istiqamət üzrə daşınan sərnişinlərin sayı da açıqlanıb. Qurumdan qəzetimizə bildirildi ki, Bakı-Gəncə-Bakı istiqamətində sürətli sərnişin qatarı fəaliyyətə başlayandan bu günə qədər hər iki istiqamətdə 1250 sərnişin daşınıb.

Qeyd olunub ki, sərnişinlər daha çox standart tipli vaqonlardan istifadə edirlər:

"Növbəti sürətli sərnişin qatarı Bakıdan Qəbələ istiqamətində olacaq. Artıq Ləki-Qəbələ dəmir yolu xəttinin tikintisi başlayıb. Yeni dəmir yolu xətti Ləki stansiyasından sağ tərəfə çıxmaqla, Ağdaşın yanından keçməklə Qəbələnin hava limanına qədər olacaq. Hazırda Ləki-Qəbələ dəmir yolu xəttinin tikintisi davam edir".

□ Əli RAİS,
"Yeni Müsavat"

Qadının düşməni qadındır... Ailədaxili zorakılıq və boşanma hallarının artmasında qayınana-baldız faktorları

Azərbaycanda ailədaxili zorakılıqdan söhbət gedərkən adətən kişinin qadına qarşı zorakılığı ağla gəlir. Ancaq ənənəvi ailə institutumuz elə qurulub ki, gəlin üzərində təkəb ərin deyil, qayınana, qayınata, qayın və baldızın da söz "hüququ" var və bir çox hallarda onlar tərəfindən də zorakılıq faktı qeydə alınır. Əsasən də qayınana-gəlin münasibətləri, obrazlı desək, bəşəriyyətin daimi problemi. Ailədə qadının hegemonluğu, müəyyən yaşdan sonra qadının öz iradəsini diqqət etmək, idarəetmə bacarığını gəlin üzərində sərgiləmək, vaxtilə özünü yaşadıq problemləri gəlinə yaşatmaq son nəticədə ailələrin dağılmasına, bəzi hallarda isə tərəflərdən birinin həyatını itirməsinə səbəb olur.

Bir neçə gün öncə sosial şəbəkələrdə ötən il intihar etmiş 3 uşaq anasının səs yazısı yayıldı və orada qadın intihar səbəbi kimi qayınanası göstərib. Həyatına son qoyan üç uşaq anası səs yazısında ərini sevdini, lakin qayınanası üzündən xoşbəxt ola bilmədiyini deyir. Bəs görəsən, intihar həddinə çatdırılana qədər bir qadının zərifi, qayğıkeşlik nümunəsi sayılan həmcinsinin zorakılığına məruz qalmasına səbəbi nədir?

"Yeni Müsavat" a mövzu ilə bağlı açıqlama verən psixoloq Azad İsadzadə də təsdiqlədi ki, ailə zorakılığının kökündə bir çox hallarda qayınana-baldız faktorları dayanır: "Çox zaman kişi zorakılığının da səbəbkarı qayınana olur. Çünki hansısa işlər əvə bəlkə də fikir verməzdi. Ancaq ev gəldikdə anası tərəfindən dərhal ona məlumatlar çatdırılır ki, gəlin bunu düzgün eləmədi, cavab qaytardı, icazəsiz iş gördü və sair. Hələ psixoloji təzyiq olaraq da əlavə edir ki, sən arvadığız kişisən, heç nə edə bilmirsən. Həmin ərdə bu tə-

sir altında eşəbləşir, ya fiziki, ya psixoloji zorakılıq törədir. Məsələn daha geniş götürsək qadın cəmiyyəti daha konservativdir. Qadın qadına qarşı daha aqressiv və bəzən də qəddar olur. Kişilər də bəzən həmin təsir altına düşə bilərlər. Qayınana-gəlin məsələsi praktiki olaraq bütün ölkələrdə hansısa formada təzahür edir".

Psixoloq səbəb kimi qısqanclıq faktını önə çəkdi: "Ana ilə oğulun emosional bağlılığı o qədər güclü olur ki, evə yeni bir qadın gəldikdə anada qısqanclıq yaranır. Evə gəlin gələndə ana evdə ən sevimli xanım idi. Oğul anasını hamıdan çox sevirdi. İndi bir gənc qız gəlib və həmin sevgini qayınanası ilə bölüşür. Burada qısqanclıq və rəqabət yaranır, istə-istəməz ana hesab edir ki, gəlin onun əziz oğluna pis baxır, yeməyini vaxtında vermir, cavab qaytarmır, uşağına yaxşı baxmır. Bu kimi psixoloji amillərin üzərində qayınana-gəlin münasibəti formalaşır və zorakılığa da gətirib çıxara bilər".

Dilə Əliyeva adına Qadın Hüquqlarını Müdafiə Cəmiyyətinin sədri Novella Cəfəroğlu da "Yeni Müsavat" a açıqlamasında vurğuladı ki, qadın zorakılığında da hüquqi qiymət verilməlidir: "Heç zaman qadına qarşı zorakılıqı araşdırdıqda, yalnız kişi tərə-

findən yox, bütün ailəni götürürük. Baldız, qayınana, qayınata, qayın - hər biri zorakılığın tərəfləri ola bilər. Zorakılıq elə evdə olan münasibətdən başlayır. Biz seminarlarda hər zaman ailə zorakılığı deyirik. Bu həqiqətdən də var və qanunda ona qarşı mübarizə üsulları da var. Lakin qadın zorakılığına qarşı mübarizənin mexanizmi yoxdur. Kişi zorakılıq törəndə ona cinayət işi açılır, həbs verilir. Ancaq qadın qadına qarşı fiziki, psixoloji zorakılıq edəndə hər hansı məsuliyyət nəzərdə tutulmur. Əgər qayınana, baldız gəlini döyürsə, söylərsə, onlara da qarşı hər hansı maddə nəzərdə tutulmalıdır. Onlar öz əməllərinin hüquqi cəzasını almalıdırlar".

□ Nərgiz LİFTİYeva,
"Yeni Müsavat"

"Balamı böyütmək istəyirəm" - xərcəngə tutulan ana kömək istəyir

Uzun müddətdir süd vəzi xərcəngindən əziyyət çəkən Quliyeva Gülnaz Rəhimağa qızı ona kömək olunması üçün redaksiyamıza müraciət edib. 3 yaş 8 aylıq oğlu ilə tək yaşayan Gülnaz xanım həyatın onun üzünə gülmədiyini, ailə üzvlərini çox tez itirdiyini bildirdi: "8 yaşında olarkən anam ürək çatışmazlığından vəfat etdi. 11 il sonra qardaşım işə gedərək maşın vuraraq həlak oldu, daha sonra şəkər xəstəliyindən əziyyət çəkən atam qəfilən yərə yığılaraq zədələndi və bu zədədən tezliklə dünyasını dəyişdi. Son olaraq bacım 1 il qabaq yatdı, səhər ayılandı. Artıq heç kimim olmadıqdan tək qalmaq üçün ailə həyatı qurdum. Evlilikdən bir övladım oldu. Hamıl olarkən həkimlər mənə xərcəng xəstəliyinin ilkin əlamətlərini gördülər. Bütün başıma gələnlər azmış kimi, yoldaşım da mənə sadıq olmadı. Günlərlə evə gəlmirdi, gələndə də sərxoş vəziyyətdə mənə döyüb, söylürdü. Boşanmağa çalışsam da, razı olmurdu. Nəhayət, narkotik istifadə etdiyi üçün həbs olundu. Onun həbs müddətində uşağımda xəstəliklər baş qaldırdı, ərimin anasına yardım üçün müraciət etdim. Lakin heç nəvəsini baş da çəkəmədi... Məcbur qalıb, tanışlarımdan, qohumlardan kömək istədim. İndiyə kimi də onların köməyi ilə uşağıma baxıram.

Artıq xərcəng mənə yaxalayıb... Müalicə almaq üçün bahalı dərmanlar qəbul edib, kimyoterapiya seanslarından keçməliyəm. Lakin maddi imkanım yoxdur bunları etməyə. Vəziyyətim günbəgün daha da ağırlaşır. Artıq xəstəlik ağciyərimə keçib. Əgər müalicə geciksə, xərcəng sümüyümə də keçə bilər. Bu isə daha təhlükəlidir. Xəstəlik inkişaf etdikcə övladımın taleyi mənə daha çox düşündürür. Ona görə xərcəng xəstəliyi ilə mübarizə aparmağa çalışıram ki, oğlum tək qalmasın. Son ümid olaraq, sizin redaksiyanız vasitəsilə dövlətimizdən, imkanı olan şəxslərdən maddi və tibbi dəstək göstərməyi xahiş edirəm".

Ümid edirik ki, müraciətdən sonra xərcəngdən əziyyət çəkən qadına tez bir zamanda köməklik olunacaq.

Quliyeva Gülnaz Rəhimağa qızına yardım etmək istəyənlər "Milliön" ödəniş terminalı vasitəsilə bank hesabına pul köçürə bilərlər.

(Qayda: (Milliön) BANK XİDMƏTLƏRİ — Kapital Bank — Kart hesabının artırılması — 4169 7413 3905 6903 (daxil edin) — İrəl — Quliyeva Gülnaz Rəhimağa (adı çıxacaq) — Ad yoxlanılır — Pulu daxil edin.)

Məlumatın doğruluğunu öyrənmək və xanıma birbaşa yardım etmək üçün əlaqə telefonu: (055) 650 95 02

□ Elcin ƏKBƏROV,
Musavat.com

Azərbaycanda hər fəslin öz əcalı var. Yayda dəniz can alır, qışda isə dəm qazı... "Səssiz ölüm" adı verilən dəm qazı bu dəfə Ağstafada yetkinlik yaşına çatmayan qızın həyatına son qoyub. Hadisə rayonun Eynallı kəndində qeydə alınıb.

Kənd sakini 13 yaşlı Məmmədli Aysu Zöhrab qızı yaşadığı evdə səssiz ölümün qurbanı olub. Ailə üzvləri onu xəstəxanaya çatdırsa da həyatını xilas etmək mümkün olmayıb.

İsmayilli rayon sakini 1983-cü il təvəllüdü Tahirəvə Təranə Qurban qızı yaşadığı evin hamamında dəm qazından boğulub. Rayonda dəm qazından boğulan digər şəhər sakini, 2003-cü il təvəllüdü Əhmədli Aysu Bəhmən qızı olub. İlk məlumata görə, 16 yaşlı gənc qız vanna otağında dəm qazı səbəbindən özündən gedib. Hər iki sakini hıssuz vəziyyətdə İsmayilli rayon mərkəzi xəstəxanasına çatdırılıb.

Oğuz rayon Caluc kənd sakini, 1969-cu il təvəllüdü Lələyeva Nazilə Vəli qızı hamamda dəm qazından boğulub. 50 yaşlı qadın Oğuz rayon mərkəzi xəstəxanasına çatdırılıb. Qəbələ rayon sakini, 1973-cü il təvəllüdü Abdullayeva Nazilə Niyaz qızı vanna otağında hıssuz halda tapılıb. N. Abdullayeva Qəbələ Diaqnostika Mərkəzinə aparılıb.

Ən dəhşətli hadisə isə Bakıda Sabunçu rayonunda bir ailədə ana və 3 övladının dəm qazından ölümü idi.

Ekspertlər hesab edir ki, soyuq havalı günlərdə təbii qaza olan tələbatın artması nəticəsində dəm qazı ilə zəhərlənmə halları da artır. Zəhərlənmə şəxse ilkin yardım edilməsi ilə bağlı çox az insan məlumdur. Halbuki bu məlumatlar bir çox hallarda həyat qurtara bilər. Bakı Şəhər Klinik Tibbi Mərkəzin toksikologiya şöbəsinin baş həkimi Azər Maqşudov mətbuata açıqlamasında bildirib ki, dəm qazı ilə zəhərlənmələrin əksəriyyəti hamam otağında və qapalı məkənlərdə baş verir. Ona görə də ilk növbədə qaz cihazı olan yerlərdə diqqətli olmaq və qaydalara riayət etmək ən vacib şərtlərdən biridir. Belə vəziyyətlə üzləşəndə zərərçəkənin huşu özündə deyilsə, dərhal onu qapalı mühitdən çıxarmaq, arxası üstə uzadıb yaxasını açmaq, mümkün-sə nəfəs yollarını açmaq üçün ağır

Tüstü bacasından evlərimizə gələn səssiz əcəl...

Dəm qazının qurbanları artmaqdadır; ekspertlər həyəcan təbili çalır

hündürlüyü 2.20 metrdən, həcmi 7,5 kubmetrdən az olmamalıdır:

"Ən əsası tüstü bacasının işlək vəziyyətdə olması və qapının altında nəfəslilik olması vacib şərtlərdəndir. Bu kimi texniki parametrlərə riayət olunarsa, təbii ki, belə hallarla rastlaşmaq. O cümlədən fərdi yaşayış evlərində müşahidə edirik ki, yardımçı otaq tikilir, ondan hamam kimi istifadə olunur. Həmin vanna otaqlarında su qızdırıcısı quraşdırılarkən, sadəcə, borunun çölə çıxarılması ilə kifayətlənirlər. Bu da çox təhlükəlidir. Külək istiqamətini dəyişə və qaz cihazının yanma prosesini poza bilər. Həmin tüstü bacası damdan təxminən 70-80 sm hündürlükdə olmalıdır. Aidiyyəti qurumlar tərəfindən maarifləndirmə işləri aparılır, televiziya da sosial şəbəkələrə nümayiş etdirilir".

"Azəriqaz" sözcüsü ölkədə sürətlə qazlaşma işləri aparıldığını qeyd edərək, bu çərçivədə maarifləndirmə işlərinin həyata keçirildiyini dedi: "Həmin mənzillərə təbii qazın verilməsi ilə bağlı müqavilə bağlanan zaman xüsusi bukletlər paylanılır, mütəxəssislərimiz tərəfindən maarifləndirmə işləri həyata keçirilir. Müvafiq qurumlar tərəfindən yoxlamalar aparılaraq qeyri-standart qaz cihazlarından istifadə ilə bağlı xəbərdarlıq edilir, həmin cihazların istismarının dayandırılması həyata keçirilir. Ancaq bütün bunlara baxmayaraq, bədbəxt hadisələr baş verir. Fərdi iştirak evlərinin qazlaşdırılması zamanı "Azəriqaz" İB-ə belə bir sənəd təqdim olunduqda, həmin mənzilə təbii

boşluğundakı seliyyəni təmizləmək, başına və sinəsinə soyuq islatma qoymaq, burmuna naşatır spirtində isladılmış pambıq yaxınlaşdırmaq, zərərçəkənin tənəffüsü dayanıbsa, ona mütləq süni nəfəs vermək və mütləq təcili tibbi yardıma xəbər etmək lazımdır. Əgər dəm qazından zəhərlənmiş xəstənin huşu özündədirsə, onu təmiz havaya çıxarmaq vacibdir. Zəhərlənmə nəticəsində bədən temperaturu düşdüüyü üçün xəstənin üstünü örtmək, ona isti içki vermək, sonra mütləq tibb mütəxəssisinə müraciət edilməlidir. Huşu özündə olmayanları isə dərhal qapalı mühitdən çıxarıldıqdan sonra nəfəs yollarını açmaq üçün ağır boşluğundakı seliyyəni tə-

mizləmək və mütləq təcili tibbi yardıma xəbər etmək lazımdır.

Ekspertlər dəm qazından zəhərlənmə hallarının qarşısını almaq üçün bu maddəyə qarşı xəbərdarlıq edən qurğuların mənzillərdə quraşdırılmasının tərəfdarıdır. Onları qaz cihazlarına yerləşdirən zaman zəhərli qazın əmələ gəlməsi barədə işarə verir və qaz verilişi dayanır.

Mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a açıqlama verən "Azəriqaz" İB-nin mətbuat xidmətinin rəhbəri İbrahim Kərbalayev bildirdi ki, əsas səbəb abonentlərin təhlükəsizlik qaydalarına riayət etməməsidir: "Azəriqaz" İB-in aidiyyəti qurumlarla birgə aparılan maarif-

ləndirmə işlərinə baxmayaraq, xüsusilə qış aylarında dəm qazından zəhərlənmə hadisələri baş verir. Araşdırmalarımız nəticəsində bəlli olub ki, bu hallar sırf istehlakçıların təhlükəsizlik qaydalarına düzgün riayət etməməsi səbəbindən baş verir. Qaz cihazlarından, avadanlıqlarından anlayışı olmayan insanlar, uşaqlar, yaşlı insanlar təbii qazdan istifadə etməməlidirlər. Təbii qazın verilişi əhalinin sosial rifahını yaxşılaşdırır, bununla yanaşı, ondan düzgün istifadə edil-məlidir".

İ.Kərbalayevin sözlərinə görə, təbii qazla işləyən su qızdırıcısı quraşdırılan vanna otağının həcmi parametrlərə uyğun olmalıdır,

"Həzi Aslanov" da metro tikintisi nə zaman yekunlaşacaq?

Metropolitenin diqqəti "Bənövşəyi" xətdədir

Bakıda bir sıra yerlərdə metro tikintisinin aparılmasına dair xəbərdarlıq qoyulub, mühafizə xətləri müəyyənləşib, yol bağlanıb. Belə yerlərdən biri də metronun "Həzi Aslanov" stansiyası yaxınlığındadır. Artıq on ildən yuxarıdır ki, orada ərazi mühafizəyə alınıb, metro tikintisinin gətirdiyi bildirilir.

Bakı Metropoliteninin İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin rəhbəri Bəxtiyar Məmmədovun "Yeni Müsavat"a verdiyi məlumata görə, həmin ərazidə şərti adı "Həzi Aslanov-2" olan stansiya tikiləcək: "Bakı Metropoliteninin konseptual inkişaf planına əsasən gələcəkdə "Yaşıl xətt" in bu stansiyasından "Xətai" stansiyasına gedəcək. Bunun üçün "Xətai" dan "H. Aslanov-2"-dək 3 metro stansiyasının tikilməsi nəzərdə tutulur".

Şöbə rəhbərinin sözlərinə görə, "Yaşıl xətt" in genişləndirilməsi

işlərinin nə zaman yekunlaşacağı hələ dəqiq məlum deyil: "Hazırda

diqqətimiz "Bənövşəyi xətt" üzərində cəmləşib, bu xəttin 3-cü

stansiyasının tikintisi gedir". Xatırladaq ki, 2011-ci ildə pre-

zident İlham Əliyevin fərmanı Bakı Metropoliteninin Perspektiv İnkişaf Planı təsdiqlənib. Plan paytaxtda yeni metro xətlərinin və stansiyaların tikintisini nəzərdə tutur. Bu işlər nəticəsində 2030-cu ilə qədər Bakı Metropoliteni stansiyalarının sayı 76-ya çatdırılacaq.

Metropoliten xətləri şərti olaraq 5 rəng üzrə xətllərə bölünüb: Yaşıl, Bənövşəyi, Qırmızı, Mavi və Sarı.

Bakı Metropolitenindən daha öncə verilən açıqlamaya görə, "Yaşıl xətt" üzrə yeni stansiyalar inşa edilir. Artıq "Həzi Aslanov-2" stansiyasında işlərin müəyyən hissəsi görüldü. "Xətai" stansiyasından sonra "Ağ şəhər" də, yeni Neft Emalı Zavodunun qarşısında da yeni stansiya tikiləcək. Ümumilikdə, Nobel prospekti boyunca "Xətai" dan sonra 3 stansiya olacaq. Gələcəkdə isə "Həzi Aslanov-2" dan sonra birbaşa yenidən "Dərnəgül" ə qədər stansiyalar tikiləcək, "Yaşıl xətt" dairəvi olacaq və xətt boyu 10 keçid stansiyası olacaq.

"Bakı Metropoliteni xətlərinin konseptual inkişaf sxemi" nə əsa-

sən, "Qırmızı xətt" Badamdar qəsəbəsindən başlayaraq Zığ qəsəbəsinə qədər uzanacaq. Yəni gələcəkdə "İçərişəhər" dan sonra Badamdar qədər 4 stansiya inşa ediləcək.

"Mavi xətt" isə Yeni Yasamal-dan başlayaraq Keşlə qəsəbəsindən keçməklə Bakıxanov qəsəbəsinədək davam edəcək. Bu xətt üzrə 11 stansiya və bir depo olacaq.

"Sarı xətt" isə Binəqədi qəsəbəsindən başlayaraq Bibiheybət qəsəbəsinədək uzanacaq. Binəqədi ərazisindən başlayıb Şiç çimərliyinə kimi uzanacaq "Sarı xətt" in üzərində bir neçə stansiyanın tikilməsi planlaşdırılır. Şərti adı "Bibiheybət" olan stansiyanın da həmin xəttin üzərində tikilməsi nəzərdə tutulur.

Yaxın gələcəkdə isə Bakı metrosunun "28 May" stansiyasında "Yaşıl xətt" ilə "Qırmızı xətt" in bir-birindən ayrılması prosesi həyata keçiriləcək. Bundan sonra qatarlar hər iki xətt üzrə bir-birindən ayrı şəkildə, müstəqil hərəkət edəcək.

Uzun illərdir tikintisi başa çatmayan daha bir metro stansiyası Cəlil Məmmədquluzadə küçəsində inşa olunur. Burada da yol bağlanıb, işlər ləng aparılır.

□ DÜNYA, "Yeni Müsavat"

MÜSAVAT

Son səhifə

N 21 (7191) 29 yanvar 2019

3 yaşlı uşaq meşədə itdi, onu ayı xilas etdi

Amerikanın Cənubi Karolina ştatında saxtali havada meşədə itən uşağı tapıblar. "The Guardian" nəşrinin xəbərinə görə, uşaq onu qara bir ayının xilas etdiyini iddia edir. 3 yaşlı Keysi Heteuey 22 yanvarda, çərşənbə axşamı günü başqa iki uşaqla birgə itkin düşüb və evə qayıtmayıb. Axşam temperatur - 6 dərəcəyə qədər düşüb. Amma uşaq hava şəraitinə uyğun geyinib.

Onu vertolyotun, dronların, kinoloqların və vodalazların köməyi ilə axtarıblar. Bununla yanaşı, meşəyə yüzə yaxın könüllü də çıxıb. Cümə axşamı günü külək və yağış o qədər güclənib ki, könüllülərdən axtarışı dayandırmayı xahiş ediblər.

Elə həmin gün polis meşədə uşaq aqlaması səsi eşidib. Uşağı kolluqların arasında, yağışda islanmış və üşüyən vəziyyətdə tapıblar. Keysi polislərə deyib ki, bütün bu müddət ərzində dostu onun qayğısına qalıb. Polislər dostunun kimliyini soruşanda isə uşaq onun ayı olduğunu deyib. Uşaq asayiş keşikçilərindən bir qədər su və anasının yanına qayıtmağı xahiş edib.

Uşaq eyni hekayəni xalasına da danışib. "Allah ona dost yollayıb ki, sonucunda onun qayğısına qalsın. Möcüzələr həqiqətən də baş verir".

Qara ayı və ya baribal - Cənubi Amerikada çox geniş yayılıb. Böyük ayılarnın uzunluğu iki metrə qədər çatır, orta hesabla 360 kiloya çatır. Bu növün nümayəndələri çox nadir hallarda insanlara hücum edirlər və ümumiyyətlə, insanlarla görüşdən qaçirlar.

Dünyanın ən ağır qızı dünyaya gəlib

19 yaşındakı ana Nandini qızı dünyaya gəldiyi zaman həkimlərlə birgə şok keçirib. 6 aylıq bir körpə ağırlığında, yəni 6 kiloluq doğulan uşaq anası ilə birgə həkimləri də şok edib. 6 kilo ağırlığında doğulan qız uşağı dünya üzərində doğulan ən ağır çəkili qız uşağı olaraq rəsmi sənədlərdə yer alıb. Xəstəxanadan həkim Venkatesh Raju deyib ki, 25 illik peşə fəaliyyəti dövründə heç belə hadisə ilə qarşılaşmayıb.

Ana hamiləliyi zamanı heç bir şikayətinin olmadığını deyib. Ana və körpənin səhhəti qaydasındadır, uşaq evə göndərilmədən öncə nəzarət altında saxla-

nilacaq. Qeysəriyyə əməliyyatı ilə dünyaya gələn körpə yarım saat ərzində anasının bətnindən çıxarı-

lıb və heç bir risk yaşanmayıb. Uşaqda da hər hansı sağlamlıq problemi özünü göstərməyib.

70 illik evli cütlük eyni gündə, əl-ələ öldü

Avstraliyadan olan bir cütlük 70 il evlilik həyatı keçirəndən sonra eyni gündə dünyalarını dəyişib. Bu barədə "Daily Mail" nəşri xəbər verib. 90 yaşlı Norma Con Platell və 92 yaşlı Ernest Platell 6 yanvar gecəsi qocalar evində dünyasını dəyişib. Onlar eyni otaqda, qonşu yataqlarda yatırdılar və yataqlar da əllərini bir-birinə toxundurmaları üçün çox yaxın idi. Tibb bacısı həmin gün növbəti yoxlamadan on dəqiqə sonra hər iki qocanın dünyasını dəyişdiyini fərq edib. Nəticədə hətta həkim də onların nə qədər fasilə ilə dünyasını dəyişdiyini müəyyən edə bilməyib. Amma sənədlərdə onların eyni gündə dünyalarını dəyişdikləri qeyd olunub.

Uç il bundan öncə qadına alzheimer diaqnozu qoyulub ki, bu da son iller geniş yayılıb. Son iller o, bütün həyat enerjisini itirib və praktiki olaraq danışmağı dayandırdı. Onun son sözləri "mənim ərim" olub. Frensis arvadının onunla eyni evdə yaşaması üçün əlindən gələni edirdi. Amma baxıcılarının yardımına baxmayaraq, o, arvadının qidalanmasında, çimməsində hər an çətinlik çəkirdi. Məhz buna görə kişi öz arvadını qocalar evinə yollayıb.

Normanı qocalar evindəki bir otağa yerləşdirəndən sonra əri hər gün onun yanına gəlir, saatlarla vaxt keçirirdi. Ər-arvad birgə nahar edir, televizora baxır və istirahət otağındakı balaca divanda əl-ələ tutaraq otururdular. Norma adətən ərinin çiyində yuxuya gedirdi. Frensisinin vəziyyəti pisləşəndə onu da arvadının qaldığı qocalar evinə yerləşdirdilər. Həmin gündən həyatlarının sonlarına qədər onlar eyni otaqda, bir-birinin qayğısına qalaraq yaşayırdılar.

QOÇ - İlk növbədə üzərinizə düşən vəzifələrin mahiyyətini anlamalısınız ki, nüfuzunuz itməsin. Bu gün kənardan dəstək də ala bilərsiniz. Pulla bağlı sövdələşmələrinizi isə növbəti aya saxlamağınız məsləhətdir.

BUĞA - Saat 16-ya qədər ümumi ovqatınızda gərginlik müşahidə olunacaq. Lakin bundan təəssüflənməyin. Çünki bu amil ciddi fəsad yaratmayacaq. Bu gün həmkarlarınızla mülayim davranın.

ƏKİZLƏR - Bütün diqqətinizi fəaliyyətə yönəldin. Lazımı adamların tövsiyələrinə qulaq asmaqla qarşınızı kəsən çətinlikləri dəf edin. Bu gün maliyyə sıxıntılarınız səngiməyə başlayacaq.

XƏRÇƏNG - Saat 12-dən etibarən fəaliyyətinizdə nəzərə çarpan passivlik səngiyəcək. Şəxsi büdcənizdə, insanlarla münasibətlərinizdə, eləcə də ovqatınızda xoş duyğular olacaq.

ŞİR - Hansısa ciddi narahatlığınıza ehtiyac yoxdur. Amma yeni işlərə başlamaq haqqında fikirləşməyin. Nahardan sonra maraqlı adamlarla görüş və sövdələşmələriniz olacaq ki, bu da xeyrinizədir.

QIZ - Rastlaşdığınız bəzi xoşagəlməzliklər saat 14-dən sonra aradan qalxacaq. Fəaliyyətinizə ədalətli yanaşsanız, həmkarlarınızın hörmətini qazana bilərsiniz. Uzaq yola çıxmağa dəyər.

TƏRƏZİ - Nəyəsə nail olmaq istəyirsinizsə, boş durmamalı, bütün imkanlarınızdan istifadə etməlisiniz. Hansısa mübahisə sizə zərər yetirə bilər. Sevgi amilinə daha mərhəmətlə yanaşın.

ƏQRƏB - Gücünüz çatmayan işlərin qul-pundan yapışmayın. Daha çox istirahət edin. Əgər vaxtınız olsa, nahar ərəfəsində mütləq müqəddəs ocaqlara baş çəkin. Kənar təsirlərdən qorunun.

OXATAN - Bu gün ilk əvvəl səhhətinizlə bağlı problemləri həll etməyə çalışın. Qandamar sistemində vaxtında əncam çəkin. Bu məsləhətlərimizə riayət etsəniz, fəaliyyətinizdə müsbət sığrayışlar olacaq.

OĞLAQ - Astroloji göstəricilər bu arada daha çox səhhətinizə fikir verməyinizi məsləhət görür. Ələlxüsus da əsəblərinizi sakitləşdirmək üçün bütün gücünüzü səfərbər etməli, sakit guşəyə çəkilməlisiniz.

SUTÖKƏN - Risk tələb edən işlərdən uzaqlaşın. Sizə aidiyyəti olmayan proseslərə müdaxilə etməyin. Bu arada zehni fəaliyyətə ara verin. Şəxsi büdcənizdə problem olmayacaq.

BALIQLAR - Bu gün daha çox təmkin göstərməklə müvəffəqiyyət əldə edə bilərsiniz. Qarşınızda duran vəzifələrin həlli üçün bütün mümkün variantlardan bəhrələnməyə çalışın. Bədxah adamlardan qaçın.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Gündə 3 stəkan qəhvə içmək... itən yaddaşı bərpa edir

Alimlərin araşdırmasına görə, gündə 3 stəkan qəhvə içmək yaddaşsızlıq riskini azaldır. Türkiyənin "Milliyet" qəzetinin xəbərinə görə, ölçülü miqdarda qəhvə içmək beyində alzheimerə bağlı zərərli toksinlərin yaranmasına mane olur. Mütəxəssislər illərdir qəhvənin sağlamlığa ziyanlı olub-olmadığını araşdırırlar. Bu yaxınlarda aparılan bir araşdırma isə sübut edib ki, qəhvə hamilə qadınların uşaqlarını itirməsinə və infarktlara səbəb olur. Bundan başqa, anksiyete, mədə yanması və menapozda görülən istilənmə hissi də kofe ucbatından baş verir. Amma yeni araşdırma digər bütün araşdırmaları da təhlil edərək, yeni bir nəticə ortaya çıxarıb. Bununla paralel, Avropanın ən böyük 6 qəhvə şirkətinin analizinə görə, qəhvə və parkinson və digər nevroloji xəstəliklərin də qarşısını alır.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi

2528-cü məhəllə ev 44/d

Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisənziya N: B 114
SAYI: 5.100

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.